

**Euroopa Liidu taastuvenergia direktiivi (EL 2023/2413) ja energiamajanduse korralduse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu
vastavustabel**

EL 2023/2413	EL 2023/2413 ülevõtmise kohustus (jah, ei, valikuline)	EL 2023/2413 sisuliseks rakendamiseks kehtestatavad riigisisised õigusaktid		Kommentaariid
		Paragrahv, lõige, punkt	Pealkiri	
Artikkel 1				
„taastuvatest energiaallikatest toodetud energia“ või „taastuvenergia“ – taastuvatest mittefossiilsetest allikatest pärit energia, nimelt tuuleenergia, päikeseenergia (päikese soojusenergia ja fotoelektriliselt saadud päikeseenergia), geotermiline energia, osmootne energia, ümbritseva keskkonna energia, loodete, lainete ja muu ookeanienergia, hüdroenergia ning biomassist, prügilagaasist, reoveepuhasti gaasist ja biogaasist toodetud energia;	Jah	§ 2 p 26 ⁵	EnKS	
1a) „tööstuslik ümarpuit“ – saepalgid, vineeripakud, paberipuit (ümar või lõhutud), samuti kogu muu tööstuslikuks otstarbeks sobiv ümarpuit, välja arvatud ümarpuit, mille omadused, näiteks puuliik, mõõtmed, kõverus ja okslikkus, muudavad selle tööstuslikuks kasutamiseks sobimatuks, mille liikmesriigid on vastavalt asjakohastele metsa- ja	Jah	§ 2 p 27 ¹	EnKS	

turutingimustele kindlaks teinud ja igakülgselt põhjendanud;				
„summaarne energia lõpptarbimine“ – energiatooted, mida tarnitakse energia saamise eesmärgil tööstusele, transpordisektorile, majapidamistele, teenuste-, sealhulgas avalike teenuste sektorile, põllumajandus-, metsandus- ja kalandussektorile, elektrienergia ja soojuse tarbimine energiasektoris elektrienergia ja soojuse tootmiseks ning elektri- ja soojuskaod jaotamisel ja ülekandmisel;“;	Jah	§ 2 p 26 ³	EnKS	
9a) „taastuenergia eelisarendusala“ – konkreetne asukoht või ala maismaal, meres või siseveekogus, mille liikmesriik on määranud taastuenergiajaamade rajamiseks kõige sobivamaks alaks;	Jah	§ 32 ¹⁵ lg 3	EnKS	
9b) „päikeseenergiaseadmed“ – seadmed, mis muundavad päikeseenergia soojus- või elektrienergiaks, eelkõige päikese-soojusenergia seadmed ja fotoelektriliselt saadava päikeseenergia seadmed;	Jah	§ 2 p 26 ⁸	EnKS	
„pakkumisvöönd“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/943 (5) artikli 2 punktis 65 määratletud pakkumisvöönd;	Ei			Ei ole tarvilik kohaldada. Pakkumisvöönd on sama mis hinnapiirkond ELTS-is.
14b) „uenduslik taastuenergiatehnoloogia“ – taastuenergia tootmise tehnoloogia, mis parandab võrreldavat tipptasemel taastuenergia tehnoloogiat vähemalt ühel viisil või	Jah	§ 32 ¹ lg 1 ²	EnKS	

muudab kasutatavaks veel täielikult turustamata või selget riskitaset hõlmava taastuenergiatehnoloogia;				
14c) „nutiarvestisüsteem“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944 (6) artikli 2 punktis 23 määratletud nutiarvestisüsteem;	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis EnKS § 2 p 22 (nutiarvesti) ja ELTS § 3 p 12 (kauglugemisseade)
14d) „laadimispunkt“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1804 (7) artikli 2 punktis 48 määratletud laadimispunkt;	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis ELTS § 3 p 13 ¹
14e) „turuosaline“ – määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 25 määratletud turuosaline;	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis. ELTS § 5: „Turuosalised on elektriettevõtja, tarbija, energiakogukond, bilansihaldur ja elektribörsi korraldaja.“ ELTS § 6 lg 1: „Elektriettevõtja on füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole tarbija ja kes tegeleb elektrienergia: 1) tootmisega; 2) ülekandmisega; 3) jaotamisega; 4) agregeerimisega; 5) tarbimise juhtimisega; 6) salvestamisega; 7) müümisega või 8) ostmisega.“ ELTS § 7 lg 1: „Tootja on elektriettevõtja, kes toodab elektrienergiat ühe või mitme tootmiseseadme abil.“ ELTS § 8 lg 1: „Võrguettevõtja on elektriettevõtja, kes osutab võrguteenust võrgu kaudu.“ ELTS § 8 lg 2: „Põhivõrguettevõtja on elektriettevõtja, kes osutab võrguteenust põhivõrgu kaudu.“ ELTS § 10: „Müüja on elektrienergiat müüv elektriettevõtja.“ ELTS § 3 lg 1 ² : „agregaator – isik, kes osutab agregeerimise teenust ja võib samal ajal olla müüja või bilansihaldur“ ELTS § 3 lg 1 ⁴ : „aktiivne võrguteenuse kasutaja – tarbija või tarbijate rühm, kes tarbib, salvestab või müüb elektrienergiat, mis on toodetud tema omandis oleval kinnistul (edaspidi omatoodetud elektrienergia), osutab paindlikkusteenust või osaleb omatoodetud elektrienergiaga hoone energiatõhususe parendamises, tingimusel, et selline tegevus ei ole tema peamine äri- või kutsetegevus;“

14f) „elektriturg“ – direktiivi (EL) 2019/944 artikli 2 punktis 9 määratletud elektriturg;	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis. ELTS § 3 p 7 ²
14g) „kodumajapidamistes kasutatav aku“ – eraldiseisev aku, mille nimimahutavus vastab energiahulgale üle 2 kWh ja mis sobib kodukeskkonnas paigaldamiseks ja kasutamiseks;	Jah	§ 2 p 2	Kliimaministri määrus „Akude tootjatele esitatavad nõuded“	
14h) „elektrisõidukiaku“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL)2023/1542 (8) artikli 3 lõike 1 punktis 14 määratletud elektrisõidukiaku;	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis. Määruse " <i>Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele</i> " § 3 p 119. Ei ole vajalik eraldi defineerida, kuna mõiste on defineeritud siseriiklikus määrukses. Elektrisõidukitel on kahte tüüpi akud, üks nendest on veoaku. RED3 on eeldatavasti mõeldud veoakut. Teisest ei ole mõtet rääkida, kuna see on sama nagu tavalise mootorsõiduki aku.
14i) „tööstuslik patarei või aku“ – määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 13 määratletud tööstuslik patarei või aku;	Jah	§ 2 p 3	Kliimaministri määrus „Akude tootjatele esitatavad nõuded“	
14j) „seisukord“ – määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 28 määratletud seisukord;	Jah	§ 3 p 37	ELTS	
14k) „laetustase“ – määruse (EL) 2023/1542 artikli 3 lõike 1 punktis 27 määratletud laetustase;	Jah	§ 3 p 38	ELTS	
14l) „võimsuse seadeväärtus“ – akujuhtimissüsteemis olev muutuvteave, mille alusel määratakse kindlaks aku seisukorra ja kasutuse optimeerimiseks vajalik elektrilise võimsuse režiim, milles aku peaks laadimise või tühjendamise ajal optimaalselt töötama;	Jah	§ 3 p 39	ELTS	
14m) „nutilaadimine“ – laadimistoiming, mille käigus akusse suunatava elektrienergia kogust kohandatakse elektroonilise side kaudu saadud teabe alusel	Jah	§ 3 p 40	ELTS	

dünaamiliselt;				
14n) „reguleeriv asutus“ – määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 2 määratletud reguleeriv asutus;	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis. ELTS § 93 lg 1.
14o) „kahesuunaline laadimine“ – määruse (EL) 2023/1804 artikli 2 punktis 11 määratletud kahesuunaline laadimine;	Jah	§ 3 p 41	ELTS	
14p) „tavalaadimispunkt“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1804 artikli 2 punktis 37 määratletud tavalaadimispunkt;	Jah	§ 3 p 13 ¹	ELTS	
14q) „taastuenergia ostuleping“ – leping, mille alusel füüsiline või juriidiline isik lepib kokku taastuenergia ostmises otse tootjalt ning mis hõlmab muu hulgas taastuvelektri ostulepinguid (nagu sätestatud ELTS-is) ning taastuvatest energiaallikatest toodetud kütte ja jahutuse ostulepinguid;	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis EnKS § 2 p 26 ²
„18a) „tööstussektor“ – majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE REV. 2) B, C ja F jakku ning J jao 63 ossa liigitatud ettevõtjad ja tooted, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1893/2006 (*5);	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis. EMTAK 2008 B Mäetööstus C Töötlej tööstus F Ehitus J 63 Infoalane tegevus
18b) „kasutamine muul otstarbel kui energia saamiseks“ – kütuse kasutamine toorainena tööstuslikus protsessis, mitte energia tootmiseks;	Jah	§ 32 ¹ lg 5	EnKS	
„22a) „taastuvkütused“ – biokütused, vedelad biokütused, biomasskütused ja muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused;	Jah	§ 2 p 26 ⁹	EnKS	

22b) „energiatõhususe esikohale seadmine“ – energiatõhususe esikohale seadmine, nagu on määratletud määruse (EL) 2018/1999 artikli 2 punktis 18;“;	Jah			Võetakse üle koos direktiiviga (EU/2024/1275)
„36) „muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused“ – vedelad ja gaasilised kütused, milles sisalduv energia pärineb muudest taastuvatest energiaallikatest kui biomass;“;	Jah	§ 2 p 21 ²	EnKS	
44a) „istandik“ – määruse (EL) 2023/1115 (10) artikli 2 punktis 11 määratletud istandik;	Jah	§ 2 p 15 ²	EnKS	
44b) „osmootne energia“ – energia, mis tekib looduslikult kahe vedeliku, tavaliselt nagu magevee ja soolase vee soolasisalduse erinevusest;	Jah	§ 2 p 26 ⁷	EnKS	
44c) „süsteemi tõhusus“ – energiatõhusate lahenduste valimine, juhul kui need võimaldavad ka kulutõhusat CO2 heite vähendamise suundumust, lisapaindlikkust ja ressurside tõhusat kasutamist;	Jah	§ 2 p 26 ⁴	EnKS	
44d) „samas asukohas paiknev energiasalvesti“ – kombineeritud energiasalvestusrajatis ja taastuenergia tootev rajatis, mis on ühendatud sama võrgu juurdepääsupunkti;	Jah	§ 32 ¹⁶ lg 3	EnKS	
44eg) „päikeseelektrisõiduk“ – mootorsõiduk, mille jõuülekanne sisaldab ainult mitteperifeerseid elektriseadmeid energiamuundurina koos elektrilise energiasalvestussüsteemiga, mida saab väljastpoolt laadida, ning mis on varustatud sõidukisse integreeritud päikesepaneelidega;	Jah	§ 2 p 26 ²	EnKS	
Artikkel 3				

<p>a) lõige 1 asendatakse järgmisega: „1. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal liidu summaarses energia lõpptarbimises on 2030. aastal vähemalt 42,5 %. Liikmesriigid püüavad ühiselt suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu liidu summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastaks 45%-ni. Liikmesriigid seavad kavandatava eesmärgi, et 2030. aastaks on uuest taastuvenergia võimsusest vähemalt 5 % uuenduslik paigaldatud taastuvenergia võimsus.“;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹ lg 1 ja 1¹</p>	<p>EnKS</p>	<p>EnKS § 32¹ lg 1: „Aastaks 2030 moodustab taastuvenergia vähemalt 65 protsenti riigisisese energia summaarsest lõpptarbimisest. Elektrienergia summaarsest lõpptarbimisest moodustab taastuvenergia vähemalt 100 protsenti ja soojuste summaarsest lõpptarbimisest vähemalt 63 protsenti. Maantee- ja raudteetranspordis kasutatud taastuvenergia moodustab vähemalt 14 protsenti kogu transpordisektoris tarbitud energiast.“ Uuendusliku paigaldatud taastuvenergia võimsuse alla kvalifitseerub ELWINDi projekt.</p>
--	------------	---	-------------	---

<p>b) lõige 3 asendatakse järgmisega: „3. Liikmesriigid võtavad meetmeid selle tagamiseks, et biomassist toodetakse energiat viisil, mille puhul biomassi tooraineturu põhjendamatud moonutused ja kahjulik mõju elurikkusele, keskkonnale ja kliimale on minimaalsed. Sel eesmärgil võtavad nad arvesse direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 4 sätestatud jäätmehierarhiat ning tagavad kaskaadkasutuse põhimõtte kohaldamise, keskendudes toetuskavadele ja võttes nõuetekohaselt arvesse riikide eripära.</p> <p>Liikmesriigid kavandavad biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest toodetud energia toetuskavad nii, et vältida mittekestlike kasutusviiside stimuleerimist ja materjalisektoritega konkureerimise moonutamist, eesmärgiga tagada puitbiomassi kasutamine lähtuvalt selle suurimast majanduslikust ja keskkonnaga seotud lisaväärtusest järgmises prioriteetsuse järjekorras:</p> <p>a) puidupõhised tooted; b) puidupõhiste toodete kasutusea pikendamine; c) korduskasutamine; d) ringlussevõtt; e) bioenergia ning f) kõrvaldamine;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 58⁴ lg 4</p>	<p>ELTS</p>	
---	------------	------------------------------	-------------	--

<p>3a. Liikmesriigid võivad teha lõikes 3 osutatud kaskaadkasutuse põhimõttest erandeid, lähtudes vajadusest tagada energiaravustuskindlus. Liikmesriigid võivad kaskaadkasutuse põhimõttest erandeid teha juhul, kui kohalik tööstus ei ole kvantitatiivselt või tehniliselt võimeline kasutama metsa biomassi energia tootmisest suurema majandusliku ja keskkonnavalase lisaväärtuse loomiseks, kui lähteained on järgmist päritolu :</p> <p>a) vajalik metsamajandustegevus, mille eesmärk on tagada kommertskasutusele eelnev harvendamine või koosõlas siseriiklike õigusegaaktide järgimine metsa- või maastikutulekahjude ennetamiseks suure riskiga piirkondades;</p> <p>b) sanitaarraie pärast dokumenteeritud looduslike häiringuid; või</p> <p>c) sellise puidu raie, mille omadused kohalike töötlemisrajatiste jaoks ei sobi.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 58⁴ lg 5</p>	<p>ELTS</p>	
<p>3b. Mitte rohkem kui üks kord aastas esitavad liikmesriigid komisjonile kokkuvõtte esimeses lõiguslõikes 3a osutatud kaskaadkasutuse põhimõtte kohaldamisest tehtavatest eranditest, selliste erandite põhjendused ja geograafilise asukoha, kus neid kohaldatakse. Komisjon avalikustab saadud teated ja võib mistahes sellise teatenende kohta avaldada avaliku arvamuse.</p>	<p>Ei</p>			<p>Uusi toetuskeeme biomassile ei looda. Seega pole tarvidust teha ka erandeid.</p>

<p>3c. Liikmesriigid ei anna otsest rahalist toetust</p> <p>a) saepalkide, vineeripakkude, tööstusliku ümarpuidu, kändude ja juurte kasutamiseks energia tootmiseks;</p> <p>b) jäätmete põletamise teel taastuenergia tootmiseks, väljaarvatud juhul kui direktiivis 2008/98/EÜ sätestatud liigiti kogumise kohustus on täidetud.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 58⁴ lg 4 2</p>	<p>ELTS</p>	<p>b punkt sisaldub juba Eesti õigusüsteemis ELTS § 59¹ lõige 2 p 8</p>
<p>3d. Erandina lõikest 3 ei anna liikmesriigid metsa biomassist elektrienergia tootmiseks uut toetust ega pikenda mis tahes muu toetuse andmist üksnes elektrienergiat tootvates käitistes, välja arvatud juhul, kui selline elektrienergia vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:</p> <p>a) seda toodetakse piirkonnas, mis on tahketest fossiilkütustest sõltuvuse tõttu kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1056* kohaselt kehtestatud õiglase ülemineku territoriaalses kavas, ning see vastab kõnealuse direktiivi artikli 29 lõikes 11 sätestatud asjakohastele nõuetele;</p> <p>b) selle tootmisel kasutatakse biomassist tekkinud CO₂ kogumist ja säilitamist ning see vastab artikli 29 lõike 11 teises lõigus sätestatud nõuetele;</p> <p>c) seda toodetakse EL toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimas piirkonnas piiratud aja jooksul ja eesmärgiga vähendada metsa biomassist kasutamist nii palju kui võimalik, ilma et see mõjutaks ohutu ja turvalise energia kättesaadavust. Komisjon esitab avalikustab 2027. aastaks aruande</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 58⁴ lg 6</p>	<p>ELTS</p>	<p>Eestis kõik CHP. Ei ole ühtegi ainult elektrit tootvat ja metsa biomassist kasutatavat jaama. Uusi toetuseid ei anta ega pikendata.</p>

<p>liikmesriikide biomassi toetuskavade mõju kohta, käsitledes muu hulgas elurikkust, kliimat ja keskkonda ning võimalikke turumoonutusi, ning hindab võimalust seada lisapiiranguid metsa biomassiga seotud toetuskavade suhtes.</p>				
<p>c) lisatakse järgmine lõige 4 a: „4a. Liikmesriigid loovad raamistiku, mis võib hõlmata toetuskavu ja taastuvelektri ostulepingute kasutuselevõtu soodustamise meetmeid ning võimaldab taastuvelektri kasutamisel jõuda määruse (EL) 2018/1999 artikli 4 punkti a alapunktis 2 osutatud kavandatavale trajektoorile vastavas tempos tasemeni, mis vastab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud liikmesriikide riiklikule panusele. Eelkõige keskendutakse selles raamistikus olemasolevatele takistustele taastuvelektri suure osakaalu saavutamisel, sealhulgas loamenetluste ning vajaliku ülekandejaotus- ja salvestustaristu, sealhulgas samas asukohas paiknevate salvestusrajatiste arendamisega seotud takistustele. Selle raamistiku kavandamisel võtavad liikmesriigid arvesse, kui palju on vaja taastuvelektrit juurde toota, et rahuldada nõudlust transpordi-, tööstus-, chitus- ning kütte- ja jahutussektoris ning muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmiseks. Liikmesriigid võivad lisada raamistiku raames võetavate poliitika- ja muude meetmete kokkuvõtte ning nende rakendamise</p>	<p>Jah</p>			<p>Arvestatakse ENMAKis, Eleringi varustuskindluse analüüsis „Study to determine Estonian electricity demand scenarios, 20/09/2022, Elering“.</p> <p>Uuringu alusel vaadatakse üle tarbimise vajadus taastuenergiast kategooriate lõikes.</p>

<p>hinnangu oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse ning kõnealuse määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruannetesse.</p>				
Artikkel 7				
<p>a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega: „Esimese lõigu punkti a, b või c puhul võetakse taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi ja elektrienergiat taastuvatest energiaallikatest toodetud energia summaarse lõpptarbimise arvutamisel arvesse vaid üks kord. Muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütustest toodetud energia võetakse arvesse sektoris, kus seda tarbitakse: elektrisektoris, kütte- ja jahutussektoris või transpordisektoris. Ilma et see piiraks teise lõigu kohaldamist, võivad liikmesriigid spetsiaalse koostöölepingu kaudu kokku leppida, et ühes liikmesriigis tarbitavad muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütused võetakse täiel määral või osaliselt arvesse selle liikmesriigi taastuenergia summaarses lõpptarbimises, kus need kütused toodeti. Selleks et jälgida, et samu muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid ei võetaks arvesse nii selles liikmesriigis, kus neid toodetakse, kui ka liikmesriigis, kus neid tarbitakse, ning registreerida arvesse võetud summa, teavitavad liikmesriigid komisjoni igast sellisest koostöölepingust.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32² lg 3</p>	<p>EnKS</p>	

<p>Koostööleping peab sisaldama muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste kogust, mida arvestatakse tervikuna ja iga liikmesriigi kohta, ning kuupäeva, mil koostööleping hakkab toimima.“;</p>				
<p>b) lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega: „Lõike 1 esimese lõigu punkti a kohaldamisel arvutatakse taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia summaarne lõpptarbimine liikmesriigis taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kogusena, mis hõlmab elektrienergiat, mille on tootnud oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijad ja taastuenergiakogukonnad, ning muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütustest toodetud elektrienergiat, ei hõlma aga eelnevalt kõrgemale pumbatud vett kasutatavates pumpelektrijaamades toodetud elektrienergiat ega muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste tootmiseks kasutatud elektrienergiat.“;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32² lg 4</p>	<p>EnKS</p>	
<p>c) lõike 4 punkt a asendatakse järgmisega: „a) taastuvatest energiaallikatest toodetud energia lõpptarbimine transpordisektoris arvutatakse kõiki selles sektoris tarbitud biokütuseid, biogaasi ja muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid hõlmava summana. See hõlmab taastuvkütuseid, mida tarnitakse rahvusvahelistesse merepunkrivarudesse.“.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32⁴ lg 1</p>	<p>EnKS</p>	

Artikkel 9

<p>a) lisatakse lõige 1 järgmine lõige: „1a. Iga liikmesriik lepib 31. detsembriks 2025 ühe või mitme teise liikmesriigiga kokku taastuenergia tootmise ühisprojektide koostööraamistiku loomises järgmiselt: a) liikmesriigid püüavad 31. detsembriks 2030 leppida kokku vähemalt kahe ühisprojekti loomises; b) liikmesriigid, kelle aastane elektritarbimine on suurem kui 100 TWh, püüavad 31. detsembriks 2033 leppida kokku ka kolmanda ühisprojekti loomises. Ühiste avamereprojektide kindlaksmääramine peab olema sidus vajadustega, mis on kindlaks tehtud kõrgetasemelistes strateegilistes lõimitud avamerevõrgu arengukavades iga merepiirkonna kohta ja määruse (EL) 2019/943 artikli 30 lõike 1 punktis b viidatud kogu liitu hõlmava võrgu kümneaastases arengukavas, kuid ei pruugi nende vajadustega piirduda ning sellesse võib kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning eraettevõtjaid. Liikmesriigid teevad tööd selle nimel, et saavutada ühisprojektide kulude ja tulude õiglane jaotus. Selleks võtavad liikmesriigid asjakohastes koostöölepingutes arvesse kõiki ühisprojektiga seotud kulusid ja tulusid. Liikmesriigid teavitavad komisjoni koostöölepingutest, sealhulgas kuupäevast, mil ühisprojektid</p>	<p>Jah</p>			<p>Tuuleparkidega seotud projekte, mis kvalifitseeruvad selle alla on juba kaks tükki. B punkt Eestile ei rakendu, on sõlmitud MoU Elwind kohta. Loode-Penuja projekt on saanud CB-RES listi https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/cef-energy-two-new-projects-obtain-status-join-cb-res-list-2023-09-19_en. Ühishuviprojektid Soomega ja Lätiga.</p>
---	------------	--	--	--

<p>eeldatavalt käivitatakse. Asjaomaste liikmesriikide puhul sobivad esimeses lõigus osutatud kohustuste täitmiseks komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/1294* loodud liidu taastuenergia rahastamismehhanismi raames liikmesriikide panustest rahastatavad projektid.</p>				
<p>„7a. Iga merepiirkonna avamere taastuenergia tootmise kavandatud eesmärkide alusel, mis on kindlaks määratud kooskõlas määruse (EL) 2022/869 artikliga 14, avaldavad asjaomased liikmesriigid teabe avamere taastuenergia mahtude kohta, mida nad kavandavad hangete kaudu saavutada, võttes arvesse võrgutaristu tehnilist ja majanduslikku teostatavust ning juba toimuvat tegevust. Liikmesriigid püüavad eraldada avamere taastuenergia projektidele oma mereala ruumilistes planeeringutes ruumi, võttes arvesse mõjutatud piirkondades juba toimuvat tegevust. Et hõlbustada avamere taastuenergia ühisprojektidele lubade andmist, vähendavad liikmesriigid loamenetluse keerukust ning suurendavad selle tõhusust ja läbipaistvust ning tõhustavad omavahelist koostööd, kui see on asjakohane, luues ühtse kontaktpunkti. Selleks et suurendada üldsuse heakskiitu, võivad liikmesriigid kaasata avamere taastuenergia ühistesse projektidesse ka taastuenergiakogukondi.“</p>	<p>Jah</p>			<p>Hiiu ja Pärnu planeeringud enne 2022. aastat. Eesti Merealplaneering aastal 2022. Kontaktpunkt merel TTJA näol (EhS)</p>

Artikkel 15

<p>a) lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega: „1. Liikmesriigid tagavad, et kõik loa-, sertifitseerimis- ja litsentsimismenetlusi käsitlevad riigisisised õigusnormid, mida kohaldatakse taastuvatest energiaallikatest elektri-, soojus- või jahutusenergia tootmisega tegelevate ettevõtete ning nendega seotud ülekande- ja jaotusvõrkude suhtes, protsesside suhtes, millega biomass muundatakse biokütuseks, vedelaks biokütuseks, biomasskütuseks või muudeks energiatoodeteks, ning muude kui bioloogilise päritoluga taastuvkütuste suhtes, on proportsionaalsed ja vajalikud ning aitavad rakendada energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet.“;</p>	<p>Jah</p>			<p>Võetakse üle koos direktiiviga (EU/2024/1275)</p>
<p>b) lõiked 2 ja 3 asendatakse järgmisega: „2. Liikmesriigid määravad selgelt kindlaks kõik tehnilised kirjeldused, millele taastuvenergiaseadmed ja -süsteemid peavad vastama, et võimaldada toetuskavadest kasu saada ja olla riigihangeteks kõlbulikud. Harmoneeritud standardite või Euroopa standardite, sealhulgas Euroopa standardiorganisatsioonide kehtestatud tehniliste võrdlussüsteemide olemasolu korral lähtutakse kõnealuste tehniliste kirjelduste puhul nendest standarditest. Eelistatult kasutatakse harmoneeritud standardeid, mille viited on Euroopa liidu õigusnormide, sealhulgas näiteks</p>	<p>Ei</p>			<p>Olemas kehtivas ELTS § 108. Elektrisüsteemi varustuskindlusest tulenevad tehnilised nõuded tootmiseseadmetele ja lihtsustatud tingimused alla 15 kW võimsusega taastuvat energiaallikat tootmiseks kasutatavate tootmiseseadmete ühendamiseks võrguga on sätestatud võrgueeskirjas: Võrgueeskiri § 1 lg 1, § 2, § 18, § 26, § 261, § 27 lg 4</p>

<p>Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1369* või ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ** toetamiseks avaldatud Euroopa Liidu Teatajas. Nende puudumisel kasutatakse muid harmoneeritud standardeid või Euroopa standardeid sellises järjekorras. Tehniliste kirjeldustega ei nähta ette seadmete ja süsteemide sertifitseerimise asukohta ning need ei tohi takistada siseturu nõuetekohast toimimist."</p>				
<p>2a. Liikmesriigid edendavad pädeva asutuse järelevalve all uuenduslike taastuvenergiatehnoloogiate testimist, et toota, jagada ja salvestada taastuvenergiat katseprojektide raames reaalses keskkonnas ja piiratud aja jooksul kooskõlas kohaldatavate liidu õigusaktidega ja võttes asjakohaseid kaitsemeetmeid, et tagada energiasüsteemi turvaline toimimine ja vältida ebaproportsionaalset mõju siseturu toimimisele.“;</p>	<p>Jah</p>			<p>Kirjas REKK-is.</p>

<p>„3. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil lisavad linnataristu, tööstus-, kaubandus- ja elamupiirkondade ning energia- ja transporditaristu, sealhulgas elektri-, kaugkütte- ja kaugjahutus-, gaasi- ja alternatiivkütusevõrkude planeerimisel, sealhulgas esialgsel ruumilisel planeerimisel, projekteerimisel, ehitamisel ja renoveerimisel, sätted taastuenergia, sealhulgas omatarbeks ja taastuenergiakogukondade toodetud taastuenergia lõimimise ja kasutuselevõtu ning vältimatult tekkiva heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamise kohta. Eelkõige ergutavad liikmesriigid kohalikke ja piirkondlikke haldusasutusi lisama taastuvatest energiaallikatest toodetava kütte ja jahutuse asjakohasel juhul linnataristu planeerimisse ning konsulteerima võrguettevõtjatega, et kajastada energiatõhususe ja tarbimiskaja programmide ning omatarbeks toodetud taastuenergia tarbimist ja taastuenergiakogukondi käsitlevate konkreetsete sätete mõju ettevõtjate taristu arendamise kavadele.</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigusruumis (EnKs §5 lg 10). Lisaks PlanS §12 lg 3. Lisaks korraldatakse Eestis elanikkonna teadlikkuse tõstmiseks näiteks iga-aastaselt üleriiklik energiasäästunädalat ning tehakse tihedat koostööd erialaliitudega. Lisaks viib MKM ja SA KredEx läbi mitmeid kampaaniaid ja ka seminare (näiteks seminar „Praktiliselt liginullenergia- ja energiatõhusatest hoonetest“). Maksu- ja Tolliamet jagab teavet eluaseme renoveerimiseks võetud laenude intresside tulumaksust vabastamise kohta oma veebilehel ning täiendavalt on energiaettevõtted välja arendanud tarbijatele suunatud erinevad teabekeskonnad.</p> <p>Ühtlasi hoonefondiga seonduv sisaldub ehitusseadustiku vastavates sätetes ning hoonete energiatõhususe miinimumnõuetes. Planeeringutega seonduva osas tegi MKM ettepaneku täiendada Rahandusministeeriumil Planeerimisseaduse § 12 lõiget 3.</p>
<p>c) lõiked 4 ja 7 jäetakse välja;</p>	<p>Jah</p>			<p>-</p>

<p>d) lõige 8 asendatakse järgmisega: „8. Liikmesriigid hindavad pikaajaliste taastuenergia ostulepingutega seotud regulatiivseid ja haldustõkkeid ning kõrvaldavad selliste lepingute kasutuselevõttu takistavad põhjendamatud tõkked ja edendavad selliste lepingute kasutuselevõttu, analüüsides sel eesmärgil muu hulgas võimalusi vähendada nendega seotud rahalisi riske, eelkõige krediittagatiste kasutamise kaudu. Liikmesriigid tagavad, et nende lepingute suhtes ei kohaldata ebaproportsionaalseid või diskrimineerivaid menetlusi ega tasusid ning et taastuenergia ostulepinguga saab taastuenergia ostjale üle kanda kõik asjaomased päritolutagatised. Liikmesriigid kirjeldavad oma poliitikat ja meetmeid, millega edendatakse taastuenergia ostulepingute kasutuselevõttu, määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes. Liikmesriigid esitavad kõnealustes aruannetes ka andmed taastuenergia ostulepingutega kaetud toodetud taastuvelektri kohta. Pärast esimeses lõigus kohast osutatud hindamist analüüsib komisjon pikaajaliste energiaostulepingute ja eelkõige piiriüleste taastuenergia ostulepingute kasutuselevõtu takistusi ning annab välja suunised nende takistuste kõrvaldamiseks.</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigusruumis, ELTS § 93 lg 6 p 9¹</p>
---	------------	--	--	--

9. Komisjon kaalub hiljemalt 21. novembriks 2025, kas on vaja võtta lisameetmeid, et toetada liikmesriike käesolevas direktiivis sätestatud loamenetluse rakendamisel, töötades muu hulgas välja soovituslikud peamised tulemusnäitajad.	Ei			-
Artikkel 15a				
1. Liikmesriigid määravad kindlaks hoonesektoris taastuvenergia tootmise ja kasutamise edendamiseks kohapeal või lähikonnas toodetud või võrgust võetud taastuvenergia kavandatud riikliku osakaalu energia lõpptarbimises nende hoonesektoris aastal 2030; see eesmärk peab olema kooskõlas kavandatud eesmärgiga, et liidu hoonesektoris on 2030. aastal taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal vähemalt 49 % energia lõpptarbimisest hoonetes. Liikmesriigid esitavad oma kavandatud riikliku osakaalu määruuse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning samuti teabe selle kohta, kuidas nad kavatsevad selle saavutada.	Jah			Kirjeldatud REKKis
2. Liikmesriigid võivad lõikes 1 osutatud soovitusliku riikliku osakaalu saavutamiseks arvestada selle hulka kuni 20 % heitsoojus- ja heitjahutusenergiat. Kui nad otsustavad seda teha, suurendatakse kavandatud riiklikku osakaalu poole võrra kasutatud heitsoojus- ja heitjahutusenergia protsendimäära, mida osakaalu saavutamiseks arvesse võetakse.	Valikuline			Ei võta üle

<p>3. Liikmesriigid lisavad oma riigisisestesse õigusaktidesse ja ehitusalastesse eeskirjadesse ning kui see on kohaldatav, oma toetuskavadesse asjakohased meetmed taastuvatest energiaallikatest kohapeal või lähikonnas toodetud ja võrgust võetava taastuvelektrienergia ning soojus- ja jahutusenergia osakaalu suurendamiseks hoonefondis. Sellised meetmed võivad hõlmata riiklikke meetmeid seoses oma tarbeks toodetud taastuenergia olulise suurendamise, taastuenergiakogukondade, kohapeal energia salvestamise, nuti- ja kahesuunalise laadimise ja muude paindlikkusteenustega, nagu tarbimiskaja, millele lisandub energiatõhususe suurendamine koostootmise ja põhjaliku renoveerimise abil, mis suurendab liginullenergiahoonete ja hoonete arvu, mis lähevad kaugemale direktiivi 2010/31/EL artiklis sätestatud energiatõhususe miinimumnõuetest. Lõikes 1 sätestatud taastuvate energiaallikate kavandatud osakaalu saavutamiseks kehtestavad liikmesriigid koosõlas direktiiviga 2010/31/EL kui see on majanduslikult, tehniliselt ja funktsionaalselt teostatav, oma riigisiseste õigusaktide ja ehitusalaste reeglitega ning kui see on kohaldatav, oma toetuskavade või muude samaväärse mõjuga meetmetega nõuded uutes hoonetes ja olemasolevates põhjalikult renoveeritavates või küttesüsteemi uuendamist vajavates hoonetes kasutatava taastuvatest</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis.</p> <p>EhS § 2 lg 5 ja § 65 lg 3. EIM määrus nr 63 §6 lg3 „Liginullenergiahoone energiatõhususarv ei tohi ületada lisa 2 tabelis 1 esitatud piirväärtust, kui energiaarvutuses ei arvestata lokaalset elektri tootmist taastuvast energiaallikast.“ Säte jõustub 1.03.2025 Tõhusa kaugkütte ja -kaugjuhutusega liitumine on soodustatud energiatõhususe miinimumnõuetele vastavuse tõendamise meetodikas läbi kaalumistegurite EIM määrus nr 63 § 9 lg 1.</p> <p>MTM määrus nr 81 § 6. Toetatavad tegevused. Lg 7¹ „hoone kaugküttevõrguga liitumise tasu ja liitumisega kaasnevad tööd kinnistu piirides“; lg 10 „Lokaalse taastuenergia kasutamiseks vajalike seadmete soetamine ja paigaldamine“</p> <p>MTM määrus nr 13 § 2. Toetuse andmise eesmärgid, väljund- ja tulemusnäitajad lg 1 p 3 „taastuenergia kasutuselevõtu soodustamine“ § 6. Toetatavad tegevused lg 11 „lokaalse taastuenergia kasutamiseks vajalike seadmete soetamine ja paigaldamine ja sellega kaasnevad tööd“; Lg 1 p 16) hoone kaugküttevõrguga liitumise tasu ja liitumisega kaasnevad tööd kinnistu piirides; Lg 2 p 1) gaasi-, elektri- või ahikütteil korterelamu küttesüsteemis kütteseadme asendamine lokaalset taastuenergiat kasutava kütteseadmega; lg 2 p 2) korterelamu ühendamine kaugküttevõrguga.</p> <p>KliM määrus nr 25 § 2 Toetuse eesmärk ja saavutatav tulemus lg 4 soodustada taastuenergia kasutuselevõttu. MTM määrus nr 99 „Väikeelamute taastuenergia kasutuselevõtu ja küttesüsteemide uuendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“</p>
---	-----------	--	--	--

<p>energiaallikatest kohapeal või lähikonnas toodetud ja võrgust võetava energia miinimummäärade kohta. Liikmesriigid võimaldavad nendele miinimummääradele vastavuse saavutamiseks muu hulgas kasutada tõhusat kaugkütet ja -jahutust.</p> <p>Olemasolevate hoonete puhul kohaldatakse esimest lõiku relvajõudude suhtes vaid sellises ulatuses, et see ei lähe vastuollu relvajõudude tegevuse laadi ja põhieesmärgiga, ning ei kohaldata materjali puhul, mida kasutatakse üksnes sõjalisel otstarbel.</p>				
<p>4. Liikmesriigid tagavad vastavalt direktiivi 2010/31/EL artiklile 9 ja direktiivi 2012/27/EL artiklile 5, et riigi, piirkonna ja kohaliku tasandi üldkasutatavad hooned on kasutatava taastuvenergia osakaalu poolest eeskujuks. Liikmesriigid võivad selle kohustuse täitmiseks muu hulgas ette näha, et kolmandad isikud kasutavad üldkasutatavate või korraga nii era- kui ka üldkasutuses olevate hoonete katuseid taastuvatest energiaallikatest energiat tootvate seadmete paigaldamiseks.</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub meie õigusruumis (EnKS § 5-6, EhS §65, Majandus- ja taristu ministri määrus nr 63 „Hoonete energiatõhususe miinimumnõuded“). Lisaks on välja töötatud erinevad meetmed: Riigihalduse ministri määrus nr 10 „Keskkvalitsuse hoonete energiatõhususe parandamise toetuse kasutamise tingimused ja kord“ ja Riigihalduse ministri määrus nr 40 „Kohaliku omavalitsuse hoolekandeesutuste hoonete energiatõhusaks muutmiseks ja hoolekandeesutuste energiatõhusate hoonete rajamiseks antava toetuse kasutamise tingimused ja kord“</p> <p>Avaliku sektori vabatahtlik keskne hankija elektrienergiale on Riigi Kinnisvara AS (RKAS). Riigi Kinnisvara AS sai ülesande läbi viia kõikide valitsemisalade jaoks taastuvelektri ühishange, et panustada eesmärki avaliku sektori järkjärguliseks üleminekuks taastuvenergia tarbimisele. Hankega viiakse ligi 50% avaliku sektori tarbimisest (keskkvalitsus) taastuvenergiALE. Hanke (Roehange) tulemusena fikseeritakse 10 aastase lepingu ja fikseeritud hinnaga taastuvenergia kasutamine avalikus sektoris. (Eesti riikliku energia- ja kliimakava aastani 2030 - REKK2030) EnKS §5</p>
<p>5. Kui seda peetakse asjakohaseks, võivad liikmesriigid edendada ehitussektoris kohalike ametiasutuste ja taastuvenergiakogukondade vahelist koostööd, eelkõige riigihangete kasutamise kaudu.</p>	<p>Jah</p>			<p>Rahandusministeeriumil on koostatud keskkonnahoidlik riigihangete strateegia: „Riigihangete läbiviimise strateegilised põhimõtted“ 2023 a. Keskkonnahoidlik riigihange – on tavapärase avaliku sektori läbiviidud hange, mille puhul võetakse arvesse lisaks muudele nõuetele ka keskkonnanõudeid. Keskkonnahoidliku riigihanke strateegiliste ootuste kaudu panustatakse ka Taaste- ja vastupidavusraha (Recovery and Resilience Plan'I - RRP) kaudu energeetikasse ja energiatõhususse. Riigihanked osalevad energeetikasektoris tehtavates soetustes ning strateegiliste ootuste mõjud ulatuvad ka energeetikasektoris. Energiatõhusus on üks riigi prioriteete, mis tuleb strateegia järgi integreerida riigi ostupoliitikasse läbi keskkonnahoidlike riigihangete ja energiatõhusate lahenduste eelistamise hankeprotsessides.</p>

<p>6. Lõikes 1 sätestatud taastuvenergia kavandatud osakaalu saavutamiseks edendavad liikmesriigid taastuvenergiaühikute kütte- ja jahutussüsteemide ja -seadmete kasutamist ning võivad edendada uuenduslikku tehnoloogiat, näiteks arukaid ja taastuvenergiaühikuid elektrifitseeritud kütte- ja jahutussüsteemide ja -seadmeid, mida täiendatakse hoonete energiatarbimise aruka juhtimisega, kui see on kohaldatav. Sel otstarbel kasutavad liikmesriigid kõiki asjakohaseid meetmeid, vahendeid ja stiimuleid, sealhulgas määruse (EL) 2017/1369 alusel välja töötatud energiamärgiseid, direktiivi 2010/31/EL artikli 11 kohaseid energiatõhususe sertifikaate ja muid asjakohaseid liidu või riigi tasandil välja töötatud sertifikaate või standardeid, ning tagavad piisava teabe ja nõu andmise äärmiselt energiatõhusate taastuvenergiaühikute alternatiivide kohta, samuti olemasolevate rahastamisvahendite ja stiimulite kohta, millega edendatakse vanade küttesüsteemide kiiremat asendamist ja üha ulatuslikumat taastuvenergiaühikutele lahendustele üleminekut.</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub meie õigusruumis (EhS §66-68, Majandus- ja taristuministri määrus nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“</p> <p>Tõhusa kaugkütte ja -kaugjuhutusega liitumine on soodustatud energiatõhususe miinimumnõuetele vastavuse tõendamise meetodikas läbi kaalumistegurite EIM määrus nr 63 § 9 lg 1.</p> <p>Eesti hoonete energiatõhususe regulatsioon on tehnoloogianeutraalne ja sooritusvõimepõhine („tark hoone“). Energiatõhususe määrustes (MTM määrus nr 63, MTM määrus nr 36, MTM määrus nr 58) toodud meetodika on tehnoloogianeutraalne ja uuenduslikule tehnoloogiale avatud. Määrused võimaldavad kasutada uuenduslikke „tarku“ energiatõhususmeetmeid sh taastuvenergiaal põhinevat kütet ja jahutust. Ainsaks eelduseks on dünaamiliste simulatsiooni-tarkvarade võimekus innovaatilisi meetmeid mudeldada.</p> <p>Toetusmeetmed</p> <p>Kõigi toetusmeetmete puhul on toetatav taastuvenergia tootmiseseadmete soetamine ja paigaldamine.</p> <p>Korterelamutele:</p> <p>MTM määrus nr 81 „Korterelamute rekonstrueerimise toetamine, Ida-Viru maakonda suunatud, RRFist rahastatav, avatud 2024 aasta alguses;</p> <p>MTM määrus nr 13 „Korterelamute energiatõhususe toetuste tingimused“, üleriigiline, SF 21+ raha, uus voor 2024 avaneb keskel;</p> <p>ÕÜFist rahastatav Ida-Viru tervikliku rekonstrueerimise meede on alles väljatöötamisel, rahad aastani 2026 (k.a).</p> <p>Väikeelamutele:</p> <p>Väikeelamutele valmistatakse ette uut toetusmeedet RRFist, avaneb märtsis 2024.</p> <p>Lisaks elamute toetusmeede liitumiseks kaugküttevõrkudega või tahkel kütusel põhineva kütteseadme uuendamiseks: MTM määrus nr 47 „Elamute liitumise kaugküttevõrkudega või tahkel kütusel põhineva kütteseadme uuendamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“14.08.2023.</p> <p>One-stop-shop energiatõhususe teemadel (Kredex, TREA, MAK-id)</p> <p>www.hoiamekokku.ee</p>
---	-----------	--	--	--

Artikkel 15b

1. Hiljemalt 21. maiks 2025 kaardistavad liikmesriigid kooskõlastatult taastuenergia kasutuselevõtuks oma territooriumil, et teha kindlaks oma riigi potentsiaal ning olemasolevad maapealsed, maa-alused mere- ja siseveealad, mis on vajalikud taastuenergiajaamade rajamiseks ning nendega seotud taristu jaoks, näiteks võrgu- ja salvestusrajatised, sealhulgas soojusenergia salvestamiseks, mis on vajalikud, et anda vähemalt oma riiklik panus käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud 2030. aastaks seatud liidu üldise taastuenergiaeesmärgi saavutamisse. Liikmesriigid võivad sel eesmärgil kasutada olemasolevaid ruumilise planeerimise dokumente või planeeringuid või neile tugineda, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/89/EL (16) kohaselt koostatud mereruumi planeeringud. Liikmesriigid tagavad, et vajalike alade kaardistamisel kooskõlastatakse seda asjakohasel juhul kõigi asjaomaste riiklike, piirkondlike ja kohalike asutuste ning üksustega, sealhulgas võrguettevõtjatega. Liikmesriigid tagavad, et sellised alad, sealhulgas olemasolevad taastuenergiajaamad ja koostõõmehhanismid, on vastavuses määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud riiklikes energia- ja kliimakavades

Jah

§ 32¹⁵ lg 2 ja § 40¹

EnKS

taastuenergiatehnoloogiate kaupa esitatud eeldatavate trajektooride ja kavandatud ülesseatud koguvõimsusega.				
--	--	--	--	--

<p>2. Lõikes 1 osutatud alade kindlakstegemiseks võtavad liikmesriigid eelkõige arvesse järgmist:</p> <p>a) taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kättesaadavus ning eri liiki tehnoloogia potentsiaal taastuenergia tootmiseks maapealsetel, maa-alustel, mere- ja siseveevaladel;</p> <p>b) prognoositav energianõudlus, võttes arvesse aktiivse tarbimiskaja potentsiaalset paindlikkust, oodatavat energiatõhususe kasvu ja energiasüsteemide lõimitust;</p> <p>c) asjakohase energiataristu, sealhulgas võrkude, salvestus- ja muude paindlikkusvahendite olemasolu või sellise võrgutaristu ja salvestusvahendite rajamise või uuendamise potentsiaal.</p>	Jah	§ 32 ¹⁵	EnKS	Kajastatud seletuskirjas.
<p>3. Liikmesriigid soosivad lõikes 1 osutatud alade mitmeotstarbelist kasutust. Taastuenergiaprojektid peavad olema kooskõlas nende alade olemasolevate kasutusviisidega.</p>	Jah	§ 32 ¹⁵	EnKS	Kajastatud seletuskirjad.
<p>4. Liikmesriigid vaatavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud alad korrapäraselt läbi ja ajakohastavad neid eelkõige määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud riiklike kliima- ja energiakavade ajakohastamise raames.</p>	Jah	§ 32 ¹⁵	EnKS	Kajastatud seletuskirjas
Artikkel 15c				

<p>1. Hiljemalt 21. veebruariks 2026 tagavad liikmesriigid, et pädevad asutused võtavad vastu ühe või mitu kava, millega määratakse artikli 15b lõikes 1 osutatud alade alarühmaks taastuenergia eelisarendusalad üht või mitut liiki taastuvate energiaallikate jaoks. Liikmesriigid võivad välja jätta biomassi põletavad jaamad ja hüdroelektrijaamad. Nendes kavades pädevad asutused</p> <p>a)</p> <p>määravad piisavalt homogeensed maismaa-, sisevee- ja merealad, kus konkreetset liiki taastuva energiaallika kasutuselevõtt ei avalda eeldatavasti olulist keskkonnamõju, võttes arvesse valitud ala eripära, järgmiselt:</p> <p>i)</p> <p>eelistavad tehis- ja ehitatud pindu, nagu hoonete katused ja fassaadid, transporditaristu ja selle vahetu ümbrus, parkimisalad, põllumajandusettevõtted, prügilad, tööstuspiirkonnad, kaevandused, tehissiseveekogud, -järved või -veehoidlad ning asjakohasel juhul asulareoveepuhastid, samuti degradeerunud maa, mis ei ole põllumajanduses kasutatav;</p> <p>ii)</p> <p>jätavad välja Natura 2000 alad ja riiklike looduse ja elurikkuse kaitse kavadega kindlaks määratud alad, peamised linnurändeteed ja mereimetajate rändeteed ning muud tundlikkuskaartide ja punktis iii osutatud vahendite alusel kindlaks tehtud alad, välja arvatud nendel</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹⁵</p>	<p>EnKS</p>	
---	------------	--------------------------	-------------	--

<p>aladel asuvad tehis- ja ehitatud pinnad, nagu katused, parkimisalad või transporditaristu;</p> <p>iii) kasutavad kõiki asjakohaseid ja proportsionaalseid vahendeid ja andmestikke, sealhulgas eluslooduse tundlikkuse kaardistamist, et teha kindlaks alad, kus taastuenergiajaamad ei avaldaks olulist keskkonnamõju, võttes seejuures arvesse andmeid, mis on kättesaadavad seoses sidusa Natura 2000 võrgustiku arendamisega, nii nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (17) kohaste elupaigatüüpide ja liikide kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ (18) alusel kaitstud lindude ja alade puhul;</p>				
--	--	--	--	--

<p>b) kehtestavad taastuenergia eelisarendusalasid käsitlevad asjakohased reeglid, sealhulgas tulemuslike leevendusmeetmete kohta, mida tuleb võtta taastuenergiajaamade ja samas asukohas paiknevate energiasalvestite ning selliste taastuenergiajaamade ja salvestite võrguga ühendamiseks vajalike vahendite rajamiseks, et vältida võimalikku kahjulikku keskkonnamõju, või kui see ei ole võimalik, siis seda märkimisväärselt vähendada, tagades asjakohaste leevendusmeetmete proportsionaalse ja aegsa kohaldamise, et tagada direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 1, direktiivi 2009/147/EMÜ artiklis 5 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ (19) artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis i sätestatud kohustuste täitmine ning vältida seisundi halvenemist ja saavutada hea ökoloogiline seisund või hea ökoloogiline potentsiaal vastavalt direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 1 punktile a.</p> <p>Esimese lõigu punktis b osutatud reeglites võetakse arvesse iga kindlakstehtud taastuenergia eelisarendusala eripära, igal alal kasutusele võetava taastuenergiatehnoloogia liiki või liike ning kindlaks tehtud keskkonnamõju.</p>	<p>Jah</p>			<p>SE 359 EnKS § 32¹³</p>
---	------------	--	--	--------------------------------------

<p>Ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artikli 16a lõigete 4 ja 5 kohaldamist, eeldatakse, et kui üksikprojektide puhul järgitakse käesoleva lõike esimese lõigu punktis b osutatud reegleid ja rakendatakse asjakohaseid leevendusmeetmeid, siis projektid kõnealuseid reegleid ei riku. Kui selliste uudsete leevendusmeetmete tõhusust ei ole laialdaselt testitud, mille eesmärk on vältida direktiivide 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ alusel kaitsitud liikide tapmist või häirimist või muud keskkonnamõju nii palju kui võimalik, võivad liikmesriigid lubada nende kasutamist ühes või mitmes katseprojektis piiratud aja jooksul, tingimusel et selliste leevendusmeetmete tulemuslikkust jälgitakse tähelepanelikult ja kui need ei osutu tulemuslikuks, võetakse viivitamata asjakohaseid meetmeid.</p>	<p>Jah</p>			<p>SE 359 EnKS § 32¹³</p>
<p>Pädevad asutused selgitavad esimeses lõigus osutatud taastuenergia eelisarendusalade määramise kavades hindamist, mis tehti iga määratud taastuenergia eelisarendusala kindlakstegemiseks esimeses lõigu punktis a sätestatud kriteeriumide alusel ja asjakohaste leevendusmeetmete väljaselgitamiseks.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹⁵ lg 3</p>	<p>EnKS</p>	
<p>2. Enne kui võetakse vastu kavad, millega määratakse taastuenergia eelisarendusalad, tehakse keskkonnamõju hindamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2001/42/EÜ (20) ning kui kavadel võib olla oluline mõju Natura 2000 aladele, tehakse ka asjakohane hindamine vastavalt</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹⁵ lg 3</p>	<p>EnKS</p>	

direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3.				
<p>3. Liikmesriigid otsustavad taastuenergia eelisarendusalade suuruse selle järgi, millised on selle tehnoloogia liigi eripära ja nõuded, mille jaoks nad taastuenergia eelisarendusalad määravad. Säilitades kaalutusõiguse nende alade suuruse üle otsustamisel, seavad liikmesriigid eesmärgiks, et nende alade kogusuurus oleks märkimisväärne ja et need aitaksid kaasa käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamisele. Kavade, millega määratakse käesoleva artikli lõike 1 esimeses lõigus osutatud taastuenergia eelisarendusalad, tehakse üldsusele kättesaadavaks ja vaadatakse asjakohasel juhul korrapäraselt läbi, eelkõige määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohase lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamise raames.</p>	Jah	§ 32 ¹⁵	EnKS	

<p>4. Hiljemalt 21. maiks 2024 võivad liikmesriigid määrata taastuenergia eelisarendusaladeks sellised alad, mis on juba määratud ühte või mitut liiki taastuenergiatehnoloogia kiirendatud kasutuselevõtu jaoks sobivaks, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:</p> <p>a) sellised alad asuvad väljaspool Natura 2000 alasid, riiklike looduse ja elurikkuse kaitse kavade ja määratud alasid ja kindlakstehtud linnurändeteid;</p> <p>b) kavadele, millega sellised alad kindlaks tehakse, on tehtud keskkonnamõju strateegiline hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ ja asjakohasel juhul vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3;</p> <p>c) nendel aladel asuvate projektide puhul rakendatakse võimaliku kahjuliku keskkonnamõju käsitlemiseks asjakohast ja proportsionaalset korda ja meetmeid.</p>	Ei			Ei kohaldada.
<p>5. Pädevad asutused kohaldavad taastuenergia eelisarendusaladel asuvate individuaalsete projektide puhul artiklis 16a osutatud loamenetlusi ja tähtaegu.</p>	Jah	§ 32 ¹⁶	EnKS	
Artikkel 15d				

1. Liikmesriigid tagavad üldsuse osalemise kavades, millega määratakse artikli 15c lõike 1 esimeses lõigus osutatud taastuenergia eelisarendusalad kooskõlas direktiivi 2001/42/EÜ artikliga 6, sealhulgas tehakse kindlaks üldsus, keda see mõjutab või tõenäoliselt mõjutab.	Jah			Toimub KSH raames ehk lahendatakse PlanS kaudu
2. Liikmesriigid edendavad taastuenergiaprojektide üldsuse heakskiitu kohalike kogukondade otsese ja kaudse osalemise kaudu nendes projektides.	Jah			Viiakse sisse PlanS
Artikkel 15e				
1. Liikmesriigid võivad vastu võtta ühe või mitu kava, millega määratakse sihtotstarbelised taristualad võrgu- ja salvestusprojektide arendamiseks, mis on vajalikud taastuenergia elektrisüsteemi integreerimiseks, kui sellisel arendusel ei ole eeldatavasti olulist keskkonnamõju, kui sellist mõju on võimalik nõuetekohaselt leevendada või kui see ei ole võimalik, siis hüvitada. Selliste alade eesmärk on taastuenergia eelisarendusalasid toetada ja täiendada. Nendes kavades tuleb	Valikuline			Ei rakendata.
a) võrguprojektide puhul vältida Natura 2000 alasid ning riiklike looduse ja elurikkuse kaitse kavadega määratud alasid, välja arvatud juhul, kui nende kasutuselevõtuks puuduvad proportsionaalsed alternatiivid, võttes arvesse ala eesmärke;	Valikuline			Ei ole kohustuslik, ei rakendata.
b) salvestusprojektide puhul jätta välja Natura 2000 alad ja riiklike looduskaitsekavade alusel määratud	Valikuline			Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.

alad;				
c) tagada koostoime taastuenergia eelisarendusalade määramisega	Valikuline			Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.
d) teha keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ ja kui see on kohaldatav, hindamine vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3; ning	Valikuline			Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.
e) kehtestada asjakohane ja proportsionaalne kord, sealhulgas proportsionaalsed leevendusmeetmed, mis võetakse võrgu- ja salvestusprojektide arendamiseks, et vältida võimalikku kahjulikku mõju keskkonnale, või kui sellist mõju ei ole võimalik vältida, seda märkimisväärselt vähendada.	Valikuline			Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.
Selliste kavade ettevalmistamisel konsulteerivad liikmesriigid asjaomaste taristu võrguettevõtjatega.	Valikuline			Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.
2. Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL* artikli 2 lõikest 1 ja artikli 4 lõikest 2, I lisa punktist 20 ja II lisa punkti 3 alapunktist b ning direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikest 3 võivad liikmesriigid põhjendatud asjaoludel, sealhulgas juhul, kui see on vajalik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, et saavutada käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu 2030. aasta taastuenergia üldeesmärk, vabastada direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 kohasest keskkonnamõju hindamisest võrgu- ja salvestusprojektid, mis on vajalikud taastuenergia elektrisüsteemi integreerimiseks,	Valikuline			Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.

<p>direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 3 kohaselt kaitstud Natura 2000 aladele avalduva mõju hindamisest ning nende mõju hindamisest liikide kaitsele vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 12 lõikele 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ artiklile 5, tingimusel et võrgu- või salvestusprojekt asub käesoleva artikli lõike 1 kohaselt määratud sihtotstarbelisel taristualal ning vastab käesoleva artikli lõike 1 kohaselt kehtestatud korrale ja meetmetele. Neid erandeid võib kohaldada taristualade suhtes, mis on määratud enne ...[käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäev], kui nende suhtes viidi läbi keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivile 2001/42/EÜ. Sellist erandit ei tehta projektidele, millel on tõenäoliselt oluline kahjulik keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis või mille puhul liikmesriik, keda projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda hindamist taotleb, nagu on sätestatud direktiivi 2011/92/EL artiklis 7.</p>				
<p>3. Kui liikmesriigid vabastavad käesoleva artikli lõikes 2 osutatud võrgu- või salvestus projektid kõnealuses lõikes osutatud hindamisest, vaatavad liikmesriikide pädevad asutused sihtotstarbelistel taristualadel asuvad projektid läbi. Selline läbivaatamisprotsesse põhineb direktiivi 2001/42/EÜ kohasest keskkonnamõju hindamisest saadud olemasolevatel andmetel. Pädev asutus võib nõuda taotluse esitajalt kättesaadava lisateabe esitamist. Läbivaatamisprotsesse viiakse</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.</p>

<p>lõpule 30 päeva jooksul. Selle eesmärk on teha kindlaks, kas mõni selline projekt, arvestades selle geograafilise ala keskkonna tundlikkust, kus projekt asub, väga tõenäoliselt avaldab olulist ettenägematut kahjulikku mõju, mida ei tehtud kindlaks direktiivi 2001/42/EÜ ja asjakohasel juhul direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt läbi viidud keskkonnamõju hindamise käigus, mis käsitles kavasad, millega määrati sihtotstarbelised taristualad.</p>				
<p>4. Kui läbivaatamisprotsessi käigus tehakse kindlaks, et projektil on suure tõenäosusega lõikes 3 osutatud oluline ettenägematu kahjulik mõju, tagab pädev asutus olemasolevate andmete põhjal, et sellise mõju kõrvaldamiseks kohaldatakse asjakohaseid ja proportsionaalseid leevendusmeetmeid. Kui selliste leevendusmeetmete kohaldamine ei ole võimalik, tagab pädev asutus, et käitaja võtab selle mõjuga tegelemiseks asjakohaseid hüvitusmeetmeid, mis võivad olla rahalise hüvitise vormis liikide kaitsekavade eest, kui muud proportsionaalsed hüvitusmeetmed ei ole kättesaadavad, et tagada mõjutatud liikide kaitsestaatus või seda parandada</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.</p>

<p>5. Kui taastuenergia elektrisüsteemi integreerimiseks on vaja võrgutaristut tugevdada sihtotstarbelistel taristualadel või väljaspool ning sellise integreerimisprojekti suhtes tuleb kohaldada käesoleva artikli lõike 3 kohast läbivaatamisprotsessi, et kindlaks teha, kas projekti puhul on vajalik keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4, piirdub selline läbivaatamisprotsess, kindlakstegemine või keskkonnamõju hindamine võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algse võrgutaristuga.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Pole kohustuslik, ei plaani rakendada.</p>
<p>Artikkel 16</p>				
<p>1. Loamenetlus hõlmab kõiki asjakohaseid halduslube, et ehitada, ajakohastada ja käitada taastuenergiajaamu, sealhulgas eri taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat ühendavaid jaamu, soojuspumpasid, sama asukohaga energia salvestamist, sealhulgas elektri- ja soojusrajatisi, samuti varasid, mis on vajalikud nende võrku ühendamiseks ning taastuenergia integreerimiseks kütte- ja jahutusvõrkudesse, sealhulgas võrguga ühendamise lubasid ja keskkonnamõju hindamisi, kui neid nõutakse. Loamenetlus hõlmab kõiki haldusetappe alates loataotluse täielikkuse kinnitamisest vastavalt lõikele 2 kuni loamenetluse tulemusi käsitleva lõpliku otsuse teatavakstegemiseni asjaomase</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹⁷</p>	<p>EnKS</p>	

pädeva asutuse või asjaomaste pädevate asutuste poolt.				
2. Pädev asutus kinnitab taotluse täielikkust taastuenergia eelisarendusaladel asuvate taastuenergiajaamade puhul 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist ja väljaspool taastuenergia eelisarendusala asuvate taastuenergiajaamade puhul 45 päeva jooksul pärast loataotluse saamist või kui taotleja ei ole saatnud kogu teavet, mida on vaja taotluse menetlemiseks, palub pädev asutus taotlejal esitada põhjendamatu viivitusega täieliku taotluse. Loamenetluse alguseks loetakse kuupäeva, mil pädev asutus kinnitab taotluse täielikkust.	Jah	§ 32 ¹⁷ lg 3 ja 4	EnKS	
3. Liikmesriigid loovad või määravad ühe või mitu kontaktpunkti. Kontaktpunktid annavad taotleja soovi korral talle juhiseid kogu haldusliku loa taotlemise ja andmise menetluse jooksul ning aitavad seda menetlust läbida. Taotlejal ei ole kogu menetluse kestel vaja võtta ühendust rohkem kui ühe kontaktpunktiga. Kontaktpunkt aitab läbipaistval viisil taotlejal läbida halduslikku loamenetlust, sealhulgas keskkonnakaitsega seotud etappe, kuni pädevate asutuste ühe või mitme otsuseni loamenetluse lõpus, annab taotlejale kogu vajaliku teabe ja kaasab asjakohasel juhul muid haldusasutusi. Kontaktpunkt tagab käesolevas direktiivis sätestatud loamenetluse tähtaegadest kinnipidamise. Taotlejatel lubatakse esitada asjakohased dokumendid	Jah	§ 32 ¹⁷	EnKS	

digitaalsel kujul. Hiljemalt 21. novembriks 2025 tagavad liikmesriigid, et kogu loamenetlus toimub elektroonilisel kujul.				
4. Kontaktpunkt teeb taastuenergiajaamade arendajatele kättesaadavaks menetluste käsiraamatu ja esitab selle teabe veebis, käsitledes eraldi ka väikesemahulisi taastuenergiaprojekte, oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate projekte ja taastuenergiakogukondi. Veebis esitatavas teabes märgitakse taotluse seisukohast asjakohane kontaktpunkt. Kui liikmesriigil on mitu kontaktpunkti, märgitakse veebis esitatavas teabes taotluse seisukohast asjakohane kontaktpunkt.	Jah			Loodud eraldi veebileht www.ehitusgiid.ee
5. Liikmesriigid tagavad, et taotlejatel ja üldsusel on võimalik kergesti kasutada lihtsaid vaidluste lahendamise menetlusi, sealhulgas alternatiivseid vaidluste lahendamise mehhanisme, kui see on kohaldatav, et lahendada vaidlusi, mis on seotud loamenetlusega ning taastuenergiajaamade ehitamise ja käitamise lubade väljastamisega.	Jah			Vastav osa on hõlmatud juba HMS 5. peatükis Vaidemenetlus

<p>6. Liikmesriigid tagavad, et taastuenergiajaama, sellega seotud võrguühenduse arendusprojekti ning energiataristuvõrkude arendamiseks vajalike varadega, mis on vajalikud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia süsteemi integreerimiseks, sealhulgas keskkonnaaspektidega seotud halduslike ja kohtulike edasikaebamiste puhul kohaldatakse kõige kiiremat asjaomasel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil olemas olevat haldus- ja kohtumenetlust.</p>	<p>Jah</p>			<p>Justiitsministeerium on algatanud VTK HKMSi muutmiseks https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/6206e1dd-a165-4a58-8006-d805e20472f3</p> <p>Eelnõu on 01.08.2024 seisuga ettevalmistamisel.</p>
<p>7. Liikmesriigid näevad ette piisavad vahendid, et tagada oma pädevate asutuste kvalifitseeritud töötajad, oskuste täiendamine ja ümberõpe kooskõlas nende määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ette nähtud kavandatud ülesseatud taastuenergia tootmisvõimsusega. Liikmesriigid abistavad piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, et hõlbustada loamenetlust.</p>	<p>Jah</p>			<p>Kajastatud REKK-is.</p>

<p>8. Loamenetluse kestuse sisse ei arvestata järgmist aega, välja arvatud juhul, kui see langeb kokku loamenetluse muude haldusetappidega:</p> <p>a) aeg, mille jooksul ehitatakse või ajakohastatakse taastuenergiajaamasid, nende võrguühendusi ning, pidades silmas võrgu stabiilsuse, töökindluse ja ohutuse tagamist, nendega seotud vajalikku võrgutaristut,</p> <p>b) selliste haldusetappide aeg, mida on vaja võrgu märgatavaks uuendamiseks, et tagada võrgu stabiilsus, töökindlus ja ohutus,</p> <p>c) aeg, mis kulub kohtulikele edasikaebustele ja õiguskaitsevahendite kohaldamisele, muudele kohtumenetlustele ning alternatiivsete vaidluste lahendamise mehhanismidele, sealhulgas kaebemenetlustele, kohtuvälistele edasikaebamistele ja õiguskaitsevahendite kohaldamisele.</p>	<p>Jah</p>	<p>§32¹⁶ lg 4</p>	<p>EnKS</p>	<p>B ja c osa hõlmatud juba täna. HMS § 61 näeb ette haldusakti kehtivuse eeldused. Haldusakt kehtib kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, õiguse realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni.</p> <p>HKMS § 251 lg 1 p 1 kohaselt võib halduskohus esialgse õiguskaitse määrusega peatada vaidlustatava haldusakti kehtivuse või täitmise.</p>
<p>9. Eespool nimetatud loamenetlustest tulenevad otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks kooskõlas kehtiva õigusega.“</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub meie õigussüsteemis. EHS § 58 lg 1: „Ehitisregistri eesmärk on hoida, anda ja avalikustada teavet kavandatavate, ehitatavate ja olemasolevate ehitiste ning nendega seotud menetluste kohta.“</p>
<p>Artikkel 16a</p>				

<p>1. Liikmesriigid tagavad, et taastuenergia eelisarendusaladel asuvate taastuenergia projektide puhul ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus kauem kui 12 kuud. Avamere taastuenergia projektide puhul ei kesta loamenetlus kauem kui kaks aastat. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võivad liikmesriigid nimetatud tähtaegu kuni kuue kuu võrra pikendada. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu on pikendamine põhjendatud.</p>	<p>Jah</p>	<p>§32¹⁹ lg 3, §32¹⁵ lg 3</p>	<p>EnKS</p>	<p>Eelisarendusalasid Eestis ei määrata avamerel ei määrata, mistõttu lõigu 1 teine osa pole relevantne.</p>
<p>2. Loamenetlus, mis puudutab taastuvelektriinimade ajakohastamist, alla 150 kW elektrivõimsusega uute kütiste rajamist, samas asukohas paiknevaid energiasalvesteid, sealhulgas elektri- ja soojusenergia salvesteid ning nende taastuenergia eelisarendusaladel paiknevaid võrguühendusi, ei kesta kauem kui kuus kuud. Meretuuleenergia projektide puhul ei kesta loamenetlus kauem kui 12 kuud. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, näiteks tõsiste ohutusprobleemidega, võivad liikmesriigid juhul, kui ajakohastamise projekt mõjutab oluliselt võrku või kütise esialgset võimsust, suurust või tõhusust, nimetatud kuuekuulist tähtaega pikendada kolme kuu võrra ja meretuuleenergia projektide puhul pikendada 12-kuulist tähtaega kuue kuu võrra. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille</p>	<p>Jah</p>	<p>§32¹⁹ lg 3</p>	<p>EnKS</p>	

tõttu on pikendamine põhjendatud.				
<p>3. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõigete 4 ja 5 kohaldamist erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ning II lisa punkti 3 alampunktidest a, b, d, h ja i ning punkti 6 alampunktist c eraldi või koostoimes punkti 13 alapunktiga a, vabastatakse</p> <p>taastuenergiaprojektide puhul, uued taotlused, mis käsitlevad taastuvelektriijaamasid, sealhulgas eri liiki taastuenergiatehnoloogiat kombineerivaid jaamu ja taastuenergiajaamade ajakohastamist vastava tehnoloogia jaoks määratud taastuenergia eelisarendusaladel, ja samas asukohas paiknevaid energiasalvesteid ning selliste taastuenergiajaamade ja salvestite võrguga ühendamist, direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine, tingimusel et nende projektide puhul järgitakse käesoleva direktiivi artikli 15c lõike 1 punkti b. Erandit ei tehta projektidele, millel on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis või mille puhul liikmesriik, keda projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda hindamist taotleb, nagu on sätestatud direktiivi 2011/92/EL artiklis 7.</p> <p>Erandina direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikest 3 ei hinnata käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud taastuenergiajaamade mõju Natura 2000 aladele, tingimusel et nende taastuenergiaprojektide puhul järgitakse käesoleva direktiivi artikli</p>	Jah	§32 ²⁰ lg 1 ja 2	EnKS	

15c lõike 1 punkti b kohaselt kehtestatud korda ja meetmeid.				
<p>4. Pädevad asutused vaatavad käesoleva artikli lõikes 3 osutatud taotlused läbi. Sellise läbivaatamise eesmärk on teha kindlaks, kas mõni taastuenergiaprojekt võib suure tõenäosusega avaldada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, võttes arvesse selle geograafilise ala keskkonnatundlikkust, kus projekt asub, ja mida ei tuvastatud direktiivi 2001/42/EÜ ja asjakohasel juhul direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt tehtud keskkonnamõju hindamise käigus, mis käsitles kavasid, millega määrati käesoleva direktiivi artikli 15c lõike 1 esimeses lõigus osutatud taastuenergia eelisarendusalad. Sellise läbivaatamise eesmärk on teha kindlaks ka see, kas mõni taastuenergiaprojekt jääb direktiivi 2011/92/EL artikli 7 kohaldamisalasse, kuna see avaldab teises liikmesriigis tõenäoliselt olulist keskkonnamõju, või seetõttu, et liikmesriik, keda see tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda taotleb. Lävivaatamise jaoks esitab projekti arendaja teabe taastuenergiaprojekti omaduste kohta, selle kohta, kuidas projekti puhul järgitakse artikli 15c lõike 1 punkti b kohaselt taastuenergia eelisarendusala jaoks kindlaks määratud korda ja meetmeid, projekti raames arendaja poolt kasutusele võetud lisameetmete kohta ning selle kohta, kuidas nende meetmetega vähendatakse keskkonnamõju. Pädev asutus võib nõuda projekti arendajalt kättesaadava lisateabe esitamist.</p>	Jah	§32 ²⁰ lg 1	EnKS	Lisaks on eelhinnangut puudutav juba KeHJS §6 ¹

<p>Uutele taastuenergiajaamadele lubade andmise taotluste läbivaatamine viiakse lõpule 45 päeva jooksul alates selleks piisava teabe esitamise kuupäevast. Alla 150 kW elektrivõimsusega käitiste loataotluse puhul ja taastuvelektrijaamade ajakohastamist käsitlevate uute taotluste puhul viiakse läbivaatamine lõpule 30 päeva jooksul.</p>				
<p>5. Pärast läbivaatamist antakse käesoleva artikli lõikes 3 osutatud taotlustele keskkonna seisukohast luba ilma, et selleks oleks vaja pädeva asutuse sõnaselget otsust, välja arvatud juhul, kui pädev asutus võtab vastu selgetel tõenditel põhineva igati põhjendatud haldusotsuse selle kohta, et konkreetne projekt, arvestades selle geograafilise ala keskkonnatundlikkust, kus projekt asub, võib suure tõenäosusega avaldada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, mida ei saa leevendada nende meetmete abil, mis on esitatud kavades, millega määrati taastuenergia eelisarendusalad, või meetmetega, mille projekti arendaja on välja pakkunud. Sellised otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks. Selliseid taastuenergiaprojekte hinnatakse direktiivi 2011/92/EL alusel, ja kui see on kohaldatav, direktiivi 92/43/EMÜ alusel ning selline hindamine tehakse kuue kuu jooksul pärast haldusotsuse tegemist, millega tehti kindlaks olulist ettenägematu kahjuliku mõju avaldumise suur tõenäosus. Kui see</p>	<p>Jah</p>	<p>§32²⁰ lg 3</p>	<p>EnKS</p>	<p>SE 359 EnKS § 32¹³, SE 359 EnKS § 32¹⁴</p>

<p>on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võib nimetatud kuuekuulist tähtaega kuni kuue kuu võrra pikendada.</p> <p>Põhjendatud asjaoludel, sealhulgas juhul, kui see on vajalik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, et saavutada kliima- ja taastuenergiaeesmärgid, võivad liikmesriigid tuule- ja fotoelektrilise päikeseenergia projektid sellistest hindamistest välja jätta.</p> <p>Kui liikmesriigid jätavad tuule- ja fotoelektrilise päikeseenergia projektid kõnealustest hindamistest välja, peab ettevõtja kahjuliku mõju leevendamiseks võtma proportsionaalseid leevendusmeetmeid või kui selliseid leevendusmeetmeid ei ole võimalik võtta, võtma hüvitusmeetmeid, mis võivad olla rahalise hüvitise vormis, kui muid proportsionaalseid hüvitusmeetmeid ei ole võimalik võtta. Kui selline kahjulik mõju avaldub liikide kaitsele, maksab ettevõtja taastuenergiajaama käitamise ajal liikide kaitsekavade eest rahalist hüvitist, et tagada mõjutatud liikide kaitsestaatust või seda parandada.</p>				
--	--	--	--	--

<p>6. Kui asjaomased pädevad asutused ei vasta lõigetes 1 ja 2 osutatud loamenetlemisel ettenähtud tähtaja jooksul, tagavad liikmesriigid, et konkreetsed vahepealsed haldustoimingud loetakse heakskiidetuks, välja arvatud juhul, kui konkreetse taastuenergiaprojekti puhul tuleb teha lõike 5 kohane keskkonnamõju hindamine või kui asjaomase liikmesriigi õigussüsteemis ei ole olemas haldusliku vaikimisi heakskiidu põhimõtet. Seda lõiget ei kohaldata loamenetluse tulemusi käsitlevate lõplike otsuste suhtes, mis peavad olema selged. Kõik otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks.</p>	<p>Jah</p>			<p>Hõlmatud taotluse täielikkuse hindamise osas Üldist vaikimisi heakskiidu põhimõtet Eestis ei ole. Igal konkreetsel menetluse ja toimingul on see õigusaktis eraldi ette nähtud.</p> <p>1) projekteerimistingimuste menetluses EhS § 31⁶ Kui kooskõlastaja või arvamuse andja ei ole kümne päeva jooksul projekteerimistingimuste eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud või arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse projekteerimistingimuste eelnõu kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks või eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi projekteerimistingimuste eelnõu kohta arvamust avaldada, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.</p> <p>2) ehitusloa menetluses EhS § 42 lg 9: Kui kooskõlastaja või arvamuse andja ei ole kümne päeva jooksul ehitusloa eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud või arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse ehitusloa eelnõu kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks või eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi ehitusloa eelnõu kohta arvamust avaldada, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.</p> <p>3) kasutusloa menetluses EhS § 54 lg 8 Kui kooskõlastaja või arvamuse andja ei ole kümne päeva jooksul kasutusloa eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud või arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse kasutusloa eelnõu kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks või eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi kasutusloa eelnõu kohta arvamust avaldada, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.</p> <p>4) TAK paketi meretuulepargi hoonetusloa: Kui kooskõlastaja või arvamuse andja ei ole 30 päeva jooksul meretuulepargi hoonetusloa eelnõu saamisest arvates kooskõlastamisest keeldunud või arvamust avaldanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse hoonetusloa eelnõu kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks või eeldatakse, et arvamuse andja ei soovi hoonetusloa eelnõu kohta arvamust avaldada, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.</p>
<p>Artikkel 16b</p>				

<p>1. Liikmesriigid tagavad, et väljaspool taastuvenergia eelisarendusalasid asuvate taastuvenergiaprojektide puhul ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus kauem kui kaks aastat. Avamere taastuvenergia projektide puhul, kus see ei kesta loamenetlus kauem kui kolm aastat. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, sealhulgas juhul, kui kohaldatava liidu keskkonnaõigusega tehtavateks hindamisteks on vaja pikendatud tähtaegu, võib nimetatud tähtaegu kuni kuue kuu võrra pikendada. Sellisel juhul teavitavad liikmesriigid projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu pikendus on põhjendatud.</p>	<p>Jah</p>	<p>§32¹⁹ lg 1, 2, 4</p>	<p>EnKS</p>	
<p>2. Kui direktiivi 2011/92/EL või direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt tuleb teha keskkonnamõju hindamine, viiakse see läbi ühe menetlusena, mis hõlmab kõiki konkreetse taastuvenergiaprojekti asjakohaseid hindamisi. Kui selline keskkonnamõju hindamine on vajalik, esitab pädev asutus projekti arendaja esitatud teavet arvesse võttes arvamuse sellise teabe ulatuse ja üksikasjalikkuse kohta, mille projekti arendaja peab keskkonnamõju hindamise aruandes esitama ja mille ulatust hiljem ei laiendata. Kui taastuvenergiaprojektis on võetud vajalikke leevendusmeetmeid, ei loeta direktiivi 92/43/EMÜ artikli 12 lõike 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 5 alusel kaitstavate liikide tapmist või häirimist tahtlikuks. Kui selliste uudsete leevendusmeetmete</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹⁸ lg 2</p>	<p>EnKS</p>	<p>Sealhulgas KeHJS § 22 lg 10, SE 359 EnKS § 32¹³</p>

<p>tulemuslikkust ei ole laialdaselt testitud, mille eesmärk on vältida direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EÜ alusel kaitsitud liikide tapmist või häirimist või mis tahes muud keskkonnamõju nii palju kui võimalik, võivad liikmesriigid lubada nende kasutamist ühes või mitmes katseprojektis piiratud aja jooksul, tingimusel et selliste meetmete tulemuslikkust jälgitakse tähelepanelikult ja kui need ei osutu tulemuslikuks, võetakse viivitamata asjakohaseid meetmeid.</p>				
<p>Loamenetlus, mis puudutab taastuenergiajaamade ajakohastamist ja uute, alla 150 kW elektrivõimsusega käitiste rajamist, samas asukohas paiknevaid salvestusrajatisi ning nende võrguühendusi väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid, ei kesta kauem kui üks aasta, sealhulgas keskkonnamõju hindamised, kui need tuleb asjakohaste õigusaktide kohaselt teha. Avamere taastuenergia projektide puhul, kus see ei kesta loamenetlus kauem kui kaks aastat. Kui see on igati põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võib nimetatud tähtaegu kuni kolme kuu võrra pikendada. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajaid selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu pikendus on põhjendatud.“.</p>	<p>Jah</p>	<p>§32¹⁹ lg 2</p>	<p>EnKS</p>	
<p>Artikkel 16c</p>				

<p>1. Kui ajakohastamise tulemusel ei suurene taastuenergiajaama võimsus rohkem kui 15 % ja ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 kohaselt nõutud võimaliku keskkonnamõju hindamist, tagavad liikmesriigid, et ülekande- või jaotusvõrgu ühenduste loamenetlused ei kesta kauem kui kolme kuud jooksul pärast asjaomasele üksusele taotluse esitamist, välja arvatud juhul, kui esinevad põhjendatud ohutusprobleemid või süsteemi osad ei ühildu tehniliselt.</p>	<p>Ei</p>			<p>Elektrisüsteemi toimimise võrgueeskiri § 21 lg 1 ja §22 lg 1. Muudatusettepanekut pole vaja teha. ehitusluba antakse 30p jooksul.</p>
<p>2. Kui taastuenergiajaama või sellega seotud võrgutaristu ajakohastamisel, mis on vajalik taastuenergia elektrisüsteemi integreerimiseks, kohaldatakse artikli 16a lõikes 4 sätestatud läbivaatamisprotsessi, tuleb kindlaks teha, kas projekti puhul on vaja keskkonnamõju hindamine või keskkonnamõju hindamist vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4, piirdub selline läbivaatamisprotsess või keskkonnamõju hindamine võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algprojektiga.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 28²</p>	<p>KeHJS</p>	
<p>3. Kui päikeseenergiaseadmete ajakohastamisega ei kaasne täiendava ruumi kasutamist ja see vastab algse päikeseenergiaseadme suhtes kehtestatud kohaldatavatele keskkonnaalastele leevendusmeetmetele, vabastatakse projekt nõudest viia läbi artikli 16a lõikes 4 sätestatud läbivaatamisprotsess, et teha kindlaks, kas projekti puhul peab</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹⁸ lg 3 p 2</p>	<p>EnKS</p>	

läbi viima keskkonnamõju hindamise, või viia läbi keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 2011/92/EL artiklile 4.				
Artikkel 16d				
1. Liikmesriigid tagavad, et päikeseenergiaseadmete ja samas asukohas paiknevate energiasalvestusvahendite paigaldamise, sealhulgas ehitisintegreeritud päikeseenergiaseadmete paigaldamise puhul olemasolevatele või tulevastele tehiserajatistele (välja arvatud tehisveepinnad) ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus kauem kui kolm kuud, tingimusel et selliste rajatiste põhieesmärk ei ole päikeseenergia tootmine või energia salvestamine. Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ja II lisa punkti 3 alapunktidest a ja b üksi või koostoimes punkti 13 alapunktiga a, vabastatakse selline päikeseenergiaseadmete paigaldamine kõnealuse direktiivi artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine, kui selline nõue on kohaldatav. Liikmesriigid võivad teatavad alad või struktuurid esimese lõigu kohaldamisalast välja jätta, et kaitsta kultuuri- või ajaloo pärandit, riigikaitse huvides või ohutusega seotud põhjustel.	Jah	EnKS §32 ¹⁸ lg 3	EnKS	Lisaks sisaldub ka juba Eesti õigusüsteemis: EhS §42 lg 5 EhS § 54 p 4 MUKS §58 lg 1 ja 2 EhS §8

<p>2. Liikmesriigid tagavad, et loamenetlus kuni 100 kW võimsusega päikeseenergiaseadmete paigaldamiseks, sealhulgas oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate ja taastuvenergiakogukondade jaoks, ei kesta kauem kui üks kuu. Kui pädevad asutused või üksused ei ole vastanud ettenähtud tähtaja jooksul täieliku taotluse esitamisest, loetakse luba antuks, eeldusel et päikeseenergiaseadme võimsus ei ole suurem kui jaotusvõrgu võrguühenduse olemasolev võimsus. Kui esimeses lõigus osutatud võimsuskünnise kohaldamine toob elektrivõrgu toimimisele kaasa olulise halduskoormuse või piirangu, võivad liikmesriigid kohaldada madalamat künnist, tingimusel et see jääb üle 10,8 kW.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 36 lg 7, EhS lisa 1 ja muudatused</p>	<p>EhS</p>	<p>Eesti õigusaktid võimaldavad kuni 15kW tootmiseadme (nii oma tarbeks tootja kui toodetud elektrit võrku anda soovija) võrguga lihtsustatud korras ühendada. Vastavalt määruse RFG (Requirements for Generators) 2016/631 artikli 3 punktile 1 ei või asjaomane võrguettevõtja lubada ühendada tootmismoodulit, mis ei vasta määruses sätestatud nõuetele, kuid elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja §19 lg 2 järgi puudub võrguettevõtjal õigus nõuda §19 lõikes 1 nimetatud andmeid ja dokumente (sh planeeringu kehtestamise otsused, projekteerimistingimused, ehitusluba, KMH jne.), kui võrguga ühendatakse kuni 15kW võimsusega tootmismoodul. Vabastus lisatingimuste täitmisest kiirendab oluliselt tootmismooduli võrguga ühendamist. Olenemata asjaolust, et lihtsustatud tingimused on võrgueeskirja asemel sätestatud elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas, on ELTS § 42 lõike 1 punktis 2¹ sätestatud lihtsustatud tingimused alla 15kW võimsusega taastuvast allikast elektrienergia tootjate võrguga ühendamiseks kehtivad ning tootmisüksuse võrguga ühendamine (kuid mitte tingimata elektrienergia võrku andmine, milleks on vajalik paigaldada kommerts-mõõtseade) on võimalik.</p> <p>Sealhulgas vt EhS 48 lg 2.</p>
<p>Artikkel 16e</p>				
<p>1. Liikmesriigid tagavad, et kuni 50 MW elektritootmisvõimsusega soojuspumpade paigaldamise loamenetlus ei kesta kauem kui üks kuu. Maasoojuspumpade loamenetlus, mille puhul see ei kesta kauem kui kolm kuud.</p>	<p>Ei</p>			<p>Juha sisaldub Eesti õigussüsteemis: EhS §36 lg 2. EhS § 48 lg 2 EhS § 8 Maasoojuspumbad: EhS §42 lg 5 EhS § 54 p 4</p>
<p>2. Välja arvatud juhul, kui esinevad põhjendatud ohutusprobleemid, on vaja teha võrguühendusi puudutavaid täiendavaid töid või süsteemi osad ei ühildu tehniliselt, tagavad liikmesriigid, et ülekande- või jaotusvõrguga ühenduse loomiseks antakse luba kahe nädala jooksul pärast asjaomase üksuse teavitamist a) selliste soojuspumpade puhul, mille elektritootmise võimsus on</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis. Elektri süsteemi võrgueeskirjas (§19 ja §20), et võrgutööde tegemiseks tuleb esitada jaotusvõrgule taotlus, kui seda taotlust ei esitada siis võib eeldada, et täiendavaid töid vaja ei ole ja menetlust kui sellist vaja ei ole. Väiksed soojuspumbad ühendatakse tavaliselt lihtsalt stepslisse.</p>

kuni 12 kW, ning b) oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate poolt paigaldatud soojuspumpade puhul, mille elektritootmisvõimsus on kuni 50 kW, tingimusel et oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate taastuenergiaseadmete elektritootmisvõimsus on vähemalt 60 % soojuspumba elektritootmisvõimsusest.				
3. Liikmesriigid võivad teatavad alad või struktuurid lõigete 1 ja 2 kohaldamisalast välja jätta, et kaitsta kultuuri- või ajaloopärandit, riigikaitse huvides või ohutusega seotud põhjustel.	Ei			Eesti riigisiseses õiguses juba arvestatakse muinsus- ja riigikaitse piiranguid (Muinsuskaitseseadus §58 ja §52; EHS § 120) ja Kultuuri- ning Kaitseministeeriumi koostööst on vajalikud, siis Eesti kasutab antud artikli lõiget 2 ning ei pea vajalikuks sätestada täiendavaid välistusi.
4. Kõik käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud loamenetlustest tulenevad otsused avalikustatakse tehakse üldsusele kättesaadavaks kooskõlas kehtivate kohustustegaõigusega.	Ei			Sisaldub juba Eesti õigussüsteemis. EHS § 58 lg 1
Artikkel 16f				
Hiljemalt 21. veebruariks 2024 kuni kliimaneutraalsuse saavutamiseni tagavad liikmesriigid, et loamenetluses eeldatakse, et taastuenergiajaamade planeerimine, ehitamine ja käitamine, selliste jaamade võrguga ühendamine, seotud võrk ise ning salvestusvahendid vastavad ülekaalukale avalikule huvile ning edendavad rahvatervist ja ohutust, kui üksikjuhtumite puhul kaalutakse õiguslikke huve direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punkti a kohaldamiseks.	Jah		EnKS	SE 359 EnKS § 32 ¹¹

<p>Liikmesriigid võivad igakülgset põhjendatud ja eriasjaoludel kooskõlas nende määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades sätestatud prioriteetidega otsustada piirata käesoleva artikli kohaldamist oma territooriumi teatavate osade ning teatavat liiki tehnoloogia või teatavate tehniliste omadustega projektide suhtes. Liikmesriigid teavitavad komisjoni sellisest piirangust koos põhjendustega.</p>				
Artikkel 18				
<p>Artikli 18 lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmisega: „3. Liikmesriigid tagavad, et nende sertifitseerimiskavad või samaväärsed kvalifitseerimiskavad on kättesaadavad mis tahes liiki taastuenergiaühikute kütte- ja jahutussüsteemide paigaldajatele ja projekteerijatele hoone-, tööstus- ja põllumajandussektoris, fotogalvaaniliste päikeseenergiaühikute, sealhulgas energiasalvestussüsteemide paigaldajatele ning laadimispunktide jaoks, mis võimaldavad tarbimiskaja. Nendes kavades võib vastavalt vajadusele arvesse võtta olemasolevaid kavu ja struktuure ning kavad peavad põhinema IV lisas esitatud kriteeriumidel. Iga liikmesriik tunnustab sertifikaati, mille teine liikmesriik on välja andnud vastavuses nende kriteeriumidega.</p>	Jah			<p>Juba sisaldub meie õigusruumis. Kutseomistamise õiguslikraamistik on sätestatud kutseaduses (KS). (KS § 3 lg 2, § 5, § 7 lg 9-10, § 9 lg 2 p 1-2, § 10 lg 1 ja 10, § 14 lg 1, § 15 lg 5). Kutse saanute nimekirjad ja kutsestandardid on avalikud kutseregistris. Leitav siit: https://www.kutseregister.ee/et/standardid/</p> <p>Välisriikide kvalifikatsioonide tunnustamist puudutavalt välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadus, mis näeb ette reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise alused, tingimused ja korra.</p>

<p>Liikmesriigid kehtestavad raamistiku tagamaks, et koolitatud ja kvalifitseeritud paigaldajaid on piisavalt palju, et esimeses lõigus osutatud tehnoloogialahendustega oleks võimalik tagada taastuenergia kasv, mida on vaja käesolevas direktiivis sätestatud eri eesmärkide saavutamiseks.</p>	<p>Jah</p>			<p>Kutsekoja kehtestatud kutsestandard: Päikeseelektrisüsteemide paigaldaja, tase 4 - õpetatakse Pärnumaa Kutsehariduskeskuses (riigi kutseõppeasutus). Elektriüliku tehnik, tase 5 - õpetatakse Pärnumaa Kutsehariduskeskuses (riigi kutseõppeasutus) Elektriüliku labade hooldaja, tase 4 – õpetatakse Kuressaare Ametikoolis (riigi kutseõppeasutus)</p>
<p>Kõnealuse piisava arvu paigaldajate ja projekteerijate olemasolu kindlustamiseks tagavad liikmesriigid, et tehakse kättesaadavaks piisavalt koolitusprogramme, mille läbimisel saadakse taastuenergiapõhist kütte- ja jahutustehnoloogiat ning sellealaseid uusimaid uuenduslikke lahendusi hõlmav sertifikaat või kvalifikatsioon, tingimusel, et need on kooskõlas sertifitseerimiskavadega või samaväärsete kvalifitseerimiskavadega. Liikmesriigid kehtestavad meetmed sellistes koolitusprogrammides osalemise propageerimiseks eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning füüsilisest isikust ettevõtjate seas. Liikmesriigid võivad ette näha vabatahtlike kokkulepete sõlmimise asjakohase tehnoloogia pakkujate ja müüjatega, et koolitada piisaval arvul paigaldajaid turul kättesaadavate uusimate uuenduslike lahenduste ja tehnoloogiavõimaluste teemal; see arv võib põhineda hinnangulisel müüginahul.</p>	<p>Jah</p>			<p>KOV tuule- ja päikesepeakide käsiraamat (MKM uuringute all)</p>

Kui liikmesriigid tuvastavad olemasoleva ja vajaliku arvu koolitatud ja kvalifitseeritud paigaldajate vahel olulise lõhe, võtavad nad meetmeid selle puudujäägi kõrvaldamiseks.	Jah			Tööturu vajaduste kaardistamiseks ning koolitusvajaduse väljaselgitamiseks on alustatud OSKA tuuleenergia uuringut, mis valmib 2024.a. lõpus
4. Liikmesriigid teevad lõikes 3 osutatud sertifitseerimiskavu või samaväärseid kvalifitseerimiskavu käsitleva teabe üldsusele kättesaadavaks. Liikmesriigid teevad läbipaistval ja kergesti ligipääsetaval viisil üldsusele kättesaadavaks ka lõike 3 kohaselt sertifitseeritud või kvalifitseeritud paigaldajate korrapäraselt ajakohastatava nimekirja.“.	Jah			Juba sisaldub meie õigusruumis (Kutseseadus §12 lg 1). Kutseseaduse standardid energeetika valdkonnas on leitavad kutseregistrist (nt elektriüliku tehnik, tase 5)
Artikkel 19				
a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt: i) esimene lõik asendatakse järgmisega: „Selleks tagavad liikmesriigid, et päritolutagatis antakse välja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia, sealhulgas muud kui bioloogilist päritolu gaasiliste taastuvkütuste, näiteks vesiniku tootja taotluse alusel, välja arvatud siis, kui liikmesriigid otsustavad päritolutagatise turuväärtuse arvesse võtmiseks sellist päritolutagatist mitte anda tootjale, kes saab toetuskavast rahalist toetust. Liikmesriigid võivad korraldada päritolutagatiste väljaandmise taastumatutest energiaallikatest toodetud energia puhul. Päritolutagatiste väljaandmisel võib kohaldada võimsuse miinimummäära. Päritolutagatise standardühik on 1 MWh. Asjakohasel juhul võib sellise	Jah	EnKS §32 ⁷ lg 3	EnKS	Sealhulgas EnKS pt 8 ² §32 ⁸ lg 2 ja 11; §32 ⁷ lg 3

standardühiku jagada murdosaks, tingimusel et murdosa on 1 Wh kordne. Iga toodetud energiaühiku kohta antakse välja üks päritolutagatis.“;				
ii) teise lõigu järele lisatakse järgmine lõik: „Alla 50 kW võimsusega väikeste käitiste ja taastuenergiakogukondade jaoks kehtestatakse lihtsustatud registreerimiskord ja vähendatud registreerimistasud.“;	Jah	EnKS § 32 ¹⁰ lg 2	EnKS	
iii) neljanda lõigu punkt c asendatakse järgmisega: „c) kui päritolutagatise ei anta otse tootjale, vaid tarnijale või tarbijale, kes ostab energiat kas konkurentsi tingimustes või pikaajaliste taastuvelektri ostulepingutega.“;	Jah	§ 32 ¹⁰ lg 10	EnKS	EnKS pt 8 ² § 32 ¹⁰ lg 10 GO määrus §3 lg 1 Päritolutunnistuste väljastamine EnKS §32 ⁸ lg 8 ¹
b) lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmisega: „3. Lõike 1 kohaldamisel kehtivad päritolutagatise tehingute tegemiseks 12 kuud pärast asjaomase energiaühiku tootmist. Liikmesriigid tagavad, et kõik päritolutagatise, mida ei ole tühistatud, kaotavad kehtivuse hiljemalt 18 kuud pärast energiaühiku tootmist. Liikmesriigid võtavad kehtivuse kaotanud päritolutagatise arvesse energia segajäägi arvutamisel.“	Ei			Juba sisaldub Eesti õigusruumis. EnKS pt 8 ² § 32 ⁷ lg 4 ja § 32 ¹⁰ lg 8.

<p>4. Seoses lõigetes 8 ja 13 osutatud teabe avaldamisega tagavad liikmesriigid, et energiaettevõtjad tühistavad päritolutagatise hiljemalt kuus kuud pärast päritolutagatise kehtivusaja lõppu. Lisaks tagavad liikmesriigid ... [18 kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumist], et nende energia segajääki käsitlevad andmed avaldatakse igal aastal.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigusruumis. EnKS pt 8² § 32¹⁰ lg 9</p>
<p>c) lõike 7 punkt a asendatakse järgmisega: „a) energiaallikas, millest energia toodeti, ning tootmise algus- ja lõppkuupäev, mida võidakse täpsustada i) taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, sealhulgas muud kui bioloogilist päritolu gaasiliste taastuvkütuste ning taastuenergia põhineva kütte ja jahutuse puhul tunniajaste või väiksemate vahemikega; ii) taastuvelektri puhul vastavalt tasakaalarveldusperioodile, nagu on määratletud määruse (EL) 2019/943 artikli 2 punktis 15.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigusruumis. EnKS pt 8² § 32⁹ lg 1 punktid 1-6, lg 2 punktid 1-6, lg 3 punktid 1-5.</p>

<p>d) lõige 8 asendatakse järgmisega: „8. Kui elektrienergia tarnija peab vastavalt direktiivi 2009/72/EÜ artikli 3 lõike 9 punktile a tõendama taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu või kogust oma energiaallikate jaotuses, kasutab ta selleks päritolutagatise, välja arvatud a) selle osa puhul oma energiaallikate jaotuses, mis vastab mittejälgitavatele kaubanduslikele pakkumistele, kui selliseid pakkumisi on tehtud; kõnealuse osa puhul võib tarnija kasutada energia segajääki, või b) kui liikmesriik otsustab päritolutagatist mitte anda tootjale, kes saab toetuskavast rahalist toetust.</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigusruumis. EnKS pt 8² § 32⁷ lg 1; ELTS § 75¹ lg 5-6; Päritolutunnistuste määruses (MKM 13.09.2022 nr 69) § 5 lg 2</p>
<p>8a. Kui gaase, sealhulgas muud kui bioloogilist päritolu gaasilisi taastuvkütuseid ja biometaani, tarnitakse vesiniku- või maagaasivõrgust, peab tarnija direktiivi (EL) 2009/73/EÜ I lisa kohaldamisel tõendama lõpptarbijatele taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu või kogust oma energiaallikate jaotuses. Tarnija kasutab selleks päritolutagatise, välja arvatud a) selle osa puhul oma energiaallikate jaotuses, mis vastab mittejälgitavatele kaubanduslikele pakkumistele, kui selliseid pakkumisi on tehtud; kõnealuse osa puhul võib tarnija kasutada energia segajääki, või b) kui liikmesriik otsustab päritolutagatist mitte anda tootjale,</p>	<p>Jah</p>	<p>EnKS § 32⁷ lg 1 EnKS § 32¹⁰ lg 9¹</p>	<p>EnKS</p>	

kes saab toetuskavast rahalist toetust.				
Kui tarbija tarbib gaase, sealhulgas muud kui bioloogilist päritolu gaasilisi taastuvkütuseid ja biometaani vesiniku- või maagaasivõrgust, nagu on näidatud tarnija kaubanduslikus pakkumises, tagavad liikmesriigid, et tühistatud päritolutagatise vastavad võrgu asjakohastele omadustele.	Jah	§ 32 ⁷ lg 5	EnKS	
Kui liikmesriigid on korraldanud päritolutagatiste väljaandmise muude energialiikide puhul, kasutavad tarnijad avaldamiseks tarnitud energiale vastavat liiki päritolutagatise. Direktiivi 2012/27/EL artikli 14 lõike 10 kohaselt loodud päritolutagatise võib kasutada ka selleks, et täita tõhusas elektri- ja soojusenergia koostootmisjaamas toodetud elektrienergia koguse tõendamise nõudeid. Käesoleva artikli lõike 2 kohaldamisel, kui elektrienergia on toodetud tõhusa koostootmisega taastuvatest energiaallikatest, võib välja anda ainult ühe päritolutagatise, milles täpsustatakse mõlemad näitajad.	Jah			Juba hõlmatud tänases seadusandluses. EnKS pt 8 ² § 32 ⁷ lg 1; ELTS § 75 ¹ lg 5-6; Päritolutunnistuste määruses (MKM 13.09.2022 nr 69) § 5 lg 2
e) lõige 13 asendatakse järgmisega: „13. Komisjon võtab 31. detsembriks 2025 vastu aruande, milles hinnatakse võimalusi luua kogu liitu hõlmav ökomärgis, et edendada uutest käitistest toodetud taastuenergia kasutamist. Sellise märgise nõuete täitmise tõendamiseks kasutavad tarnijad päritolutagatistes sisalduvat teavet.;	Ei			Komisjoni haldusala

13a. Komisjon jälgib päritolutagatiste süsteemi toimimist ja hindab 30. juuniks 2025 turu päritolutagatiste pakkumise ja nõudluse tasakaalu ning teeb tasakaalustamatuse korral kindlaks pakkumist ja nõudlust mõjutavad asjakohased tegurid.“.	Ei			Komisjoni haldusala
Artikkel 20				
Artikli 20 lõige 3 asendatakse järgmisega: „3. Lähtuvalt määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud hindamisest ning kooskõlas kõnealuse määruse I lisaga, mille eesmärk on selgitada välja taastuvenergiapõhise kaugkütte ja -jahutuse jaoks uue taristu ehitamise vajadus käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu üldeesmärgi täitmiseks, võtavad liikmesriigid vajaduse korral vajalikud meetmed tõhusa kaugkütte ja -jahutuse taristu väljakujundamiseks, et edendada kütet ja jahutust, mis põhineb taastuvallikatest toodetud energial, nagu päikese soojusenergia, fotogalvaaniline päikeseenergia, taastuvelektri jõul töötavad soojuspumbad, mis kasutavad ümbritseva keskkonna energiat ja geotermilist energiat, muud geotermilise energia tehnoloogiad, biomass, biogaas, vedelad biokütused ning heitsoojus- ja -jahutusenergia, millele lisandub soojusenergia salvestamine, tarbimiskaja süsteemid ja elektri-soojusjaamad, kui see on võimalik.“.	Jah			Ei kohaldata. Uut taristu vajadust kinnitab uuring "Eesti üleminek süsinikneutraalsele soojus- ja jahutusmajandusele aastaks 2050", uuringu tegevuskava on olemas.

Artikkel 20a

<p>Lisatakse järgmine artikkel 20a: „Artikkel 20a Taastuvelektri energiasüsteemi lõimimise hõlbustamine „1. Liikmesriigid kohustavad oma territooriumil tegutsevaid põhivõrguettevõtjaid, ja kui andmed on neile kättesaadavad, jaotusvõrguettevõtjaid tegema igas pakumisvõõndis tarnitud elektrienergia puhul kättesaadavaks taastuvelektri osakaalu ja kasvuhoonegaaside heite määra käsitlevad võimalikult täpsed andmed ajavahemike järel, mis on vähemalt võrdsed turuarvelduse sagedusega, kuid mitte pikema ajavahemiku järel kui üks tund, koos prognoosandmetega, kui need on kättesaadavad. Liikmesriigid tagavad, et jaotusvõrguettevõtjatel on juurdepääs vajalikele andmetele. Kui jaotusvõrguettevõtjatel ei ole riigisisese õiguse kohaselt juurdepääsu kõigile vajalikele andmetele, kohaldavad nad olemasolevat Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku andmete edastamise süsteemi kooskõlas direktiivi (EL) 2019/944 sätetega. Liikmesriigid stimuleerivad tarkvõrkude uuendamist, et paremini jälgida võrgu tasakaalu ja teha kättesaadavaks reaajas andmed.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 59¹ lg 7 p 2⁵</p>	<p>ELTS</p>	
--	------------	--	-------------	--

<p>Kui see on tehniliselt võimalik, teevad jaotusvõrguettevõtjad kättesaadavaks ka anonüümited koondandmed tarbimiskaja potentsiaali ning oma tarbeks toodetud taastuvenergia tarbijate ja taastuvenergiakogukondade toodetud ja võrku sisestatud taastuvelektri kohta.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Pole sätestatud kohustust andmed teha summeeritult kättesaadavaks. Elektrituru toimise võrgueeskiri tagab, et iga turuosaline saab enda kohta andmed kätte ja saab need kättesaadavaks teha energiateenuse osutajale.</p>
<p>2. Lõikes 1 osutatud andmed tehakse digitaalselt kättesaadavaks viisil, mis tagab ühtlustatud andmehvormingutel ja standarditud andmekogumitel põhineva koostalitlusvõime, nii et elektrituru osalised, energiavahendajad, tarbijad ja lõppkasutajad saaksid neid mittediskrimineerival viisil kasutada ning et neid saab lugeda selliste elektrooniliste sidevahendite abil nagu nutiarvestisüsteemid, elektrisõidukite laadimispunktid, kütte- ja jahutussüsteemid ning hoonete energijuhtimissüsteemid.</p>	<p>Jah</p>			<p>Hõlmatud juba Eesti seadusandluse. Elektrituru toimimise võrgueeskiri § 8. Andmete saamine andmevahetusplatvormilt</p>

<p>3. Peale määruses (EL) 2023/1542 sätestatud nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid, et kodumajapidamistes kasutatavate akude ja tööstuslike patareide või akude tootjad võimaldavad patareide ja akude omanikele ja kasutajatele, samuti omanike ja kasutajate selgesõnalisel nõusolekul nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks hoonete energiajuhtimisega tegelevatele ettevõtjatele ja elektrituru osalistele mittediskrimineerivatel tingimustel ja kooskõlas andmekaitse normidega reaalajas tasuta juurdepääsu akuhaldussüsteemis olevale põhiteabele, näiteks andmetele aku mahutavuse, seisukorra, laetustaseme ja võimsuse seadeväärtuse kohta.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 3</p>	<p>Määruse kavand nr 2 „Akude tootjatele kehtivad nõudnu“</p>	
<p>Lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/858 (22) sätestatud tüübikinnituse ja turujärelevalvega seotud õigusnormide kohaste täiendavate nõuete kohaldamisele võtavad liikmesriigid meetmeid, millega nõutakse, et sõidukitootjad teeksid elektrisõidukite omanikele ja kasutajatele, samuti nende nimel tegutsevatele kolmandatele isikutele, näiteks elektrituru osalistele ja elektromobiilsuse teenuste osutajatele mittediskrimineerivatel tingimustel ja kooskõlas andmekaitse normidega reaalajas tasuta kättesaadavaks sõidukisisesed andmed aku seisukorra, laetustaseme, võimsuse seadeväärtuse ja mahutavuse kohta, samuti asjakohasel juhul elektrisõiduki asukohtaandmed.</p>	<p>Ei</p>			<p>Ei kohaldu, sest Eestis pole sõidukitootjaid.</p>

<p>4. Peale määruses (EL) 2023/1804 sätestatud nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused, et nende territooriumile paigaldatud uued ja asendatud üldsusele ligipääsmatud tavalaadimispunktid võimaldavad kasutada nutilaadimise funktsioone ja asjakohasel juhul nutiarvestisüsteemide liidest, kui liikmesriigid need kasutusele võtavad, ning kaheasuunilise laadimise funktsioone kooskõlas nimetatud määruse artikli 15 lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuetega.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 93</p>	<p>ELTS</p>	
<p>5. Peale määruses (EL) 2019/943 ja direktiivis (EL) 2019/944 sätestatud nõuete kohaldamise tagavad liikmesriigid, et riigi õigusraamistik võimaldab väikestel või mobiilsetel süsteemidel, näiteks kodumajapidamistes kasutatavatel akudel ja elektrisõidukitel ning muudel väikestel detsentraliseeritud energiaallikatel põhinevat osalemist elektriturgudel, sealhulgas seoses ülekoormuse juhtimisega ning paindlikkus- ja tasakaalustamisteenuste pakkumisega, sealhulgas agregeerimise kaudu. Selleks kehtestavad liikmesriigid tihedas koostöös kõigi turuosaliste ja reguleerivate asutustega elektriturgudel osalemise tehnilised nõuded, mis põhinevad kõnealuste süsteemide tehnilistel omadustel.</p>	<p>Jah</p>			<p>Hõlmatud juba Eesti seadusandluses ELTS § 121</p>

Liikmesriigid tagavad väikestele detsentraliseeritud energiaressurssidele või mobiilsetele süsteemidele võrdsed võimalused ja mittediskrimineeriva osalemise elektriturgudel.	Jah			Hõlmatud juba Eesti seadusandluses ELTS § 58 ³ lg 2
Artikkel 22a				
Lisatakse järgmised artiklid: „Artikkel 22a Taastuvenergia ulatuslik kasutamine tööstussektoris 1. Liikmesriigid püüavad kavandatult suurendada tööstussektoris taastuvate energiaallikate osakaalu lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate energiaallikate seas keskmiselt vähemalt 1,6 protsendipunkti aastas, arvatuna ajavahemike 2021–2025 ja 2026–2030 kohta.	Jah			Kajastatud REKK-is.
Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära puhul võtta arvesse heitsoojust ja -jahutust kuni 0,4 protsendipunkti ulatuses, tingimusel et heitsoojus- ja heitjahutusenergia saadakse tõhusast kaugküttest ja -jahutusest, välja arvatud võrgud, mis tarnivad soojust ainult ühele hoonele või kus kogu soojusenergiat tarbitakse ainult kohapeal ja kus soojusenergiat ei müüda. Kui nad otsustavad seda teha, suurendatakse esimeses lõigus osutatud keskmist aastast suurenemismäära poole võrra kasutatud arvesse võetud heitsoojuse ja -jahutuse protsendipunktidest.	Valikuline			Valikuline, ei kohalda.

<p>Liikmesriigid lisavad selle esialgse suurenemismäära saavutamiseks kavandatud ja võetud poliitikasuunad ja meetmed oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikku energia- ja kliimakavasse ning kõnealuse määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruandesse.</p>	<p>Jah</p>			<p>Kajastatud REKK-is. Täidame eesmärgi võrguenergiast TE osakaalu suurenemisega.</p>
<p>Kui elektrifitseerimist peetakse kulutõhusaks valikuks, edendatakse nende poliitikasuundade ja meetmetega tööstusprotsesside taastuvenergiapõhist elektrifitseerimist. Nende poliitikasuundade ja meetmetega püütakse luua soodsad turutingimused selleks, et oleksid kättesaadavad majanduslikult elujõulised ja tehniliselt teostatavad taastuvenergiapõhised alternatiivid tööstuslikus küttes kasutatavate fossiilkütuste asendamiseks, eesmärgiga vähendada fossiilkütuste kasutamist kütteseadmetes, kus temperatuur on alla 200 °C. Nende poliitikasuundade ja meetmete vastuvõtmisel võtavad liikmesriigid arvesse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, tõhusust ja rahvusvahelist konkurentsivõimet ning vajadust kõrvaldada regulatiivsed, majanduslikud ja haldustakistused.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, esialgu ei plaani kohaldada.</p>
<p>Liikmesriigid tagavad, et lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste osakaal on tööstussektoris sel otstarbel kasutatavast vesinikust 2030.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32¹ lg 5</p>	<p>EnKS</p>	

aastaks vähemalt 42 % ja 2035. aastaks 60 %. See protsentuaalne osakaal arvutatakse järgmiste reeglite alusel				
a) nimetaja arvutamisel võetakse arvesse lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatava vesiniku energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse i) vesinikku, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste ja biokütuste tootmiseks; ii) vesinikku, mis on toodetud tööstuslike jääkgaaside dekarboniseerimise teel ja mida kasutatakse nende konkreetsete gaaside asendamiseks, millest seda toodetakse; iii) vesinikku, mis on toodetud kõrvalsaadusena või saadud tööstusrajatiste kõrvalsaadustest;	Jah	§ 32 ² lg 16	EnKS	
b) lugeja arvutamisel võetakse arvesse tööstussektoris lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste energiasisaldust, kuid ei võeta arvesse muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuseid, mida kasutatakse vahesaadusena tavapäraste transpordikütuste ja biokütuste tootmiseks;	Jah	§ 32 ² lg 17	EnKS	
c) lugeja ja nimetaja arvutamisel kasutatakse kütuste energiasisalduse väärtusi, mis on esitatud III lisas.	Jah	§ 32 ² lg 18	EnKS	

<p>2. Liikmesriigid edendavad vabatahtlike märgistussüsteeme tööstustoodete puhul, mis on väidetavalt toodetud taastuenergia või muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste abil. Nendes vabatahtlikes märgistussüsteemides esitatakse tooraine hankimise ja eeltöötlemise, tootmise ning jaotamise etapis kasutatud taastuenergia või muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste protsentuaalne osakaal, mis on arvatud soovitusel 2013/179/EL* või standardis ISO 14067:2018 sätestatud meetodika alusel.</p>	<p>Jah</p>			<p>Täpsem sisu väljatöötamisel.</p>
<p>2a. Liikmesriigid teatavad muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste koguse, mille nad eeldatavasti impordivad ja ekspordivad, oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning kõnealuse määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikess energia- ja kliimaalastes eduaruannetes. Selle teate põhjal töötab komisjon välja liidu strateegia imporditud ja omamaise vesiniku jaoks, et edendada Euroopa vesinikuturgu ja vesinikutootmist liidus, toetada käesoleva direktiivi rakendamist ja selles sätestatud eesmärkide saavutamist, võttes seejuures nõuetekohaselt arvesse varustuskindlust ja liidu strateegilist sõltumatust energiavaldkonnas ning võrdseid tingimusi ülemaailmsel vesinikuturul. Liikmesriigid märgivad oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades ning kõnealuse</p>	<p>Jah</p>			<p>Kajastatud REKK-is. Käesoleval hetkel ei toimu importi ega eksporti.</p>

määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikess energia- ja kliimaalastes eduaruannetes, kuidas nad kavatsevad sellesse strateegiasse panustada.				
Artikkel 22b				
1. Liikmesriik võib vähendada artikli 22a viiendas lõigus osutatud lõppenergia tootmiseks ja muuks kui energiatootmiseks kasutatavate muud kui bioloogilist päritolu taastuvkütuste osakaalu 2030. aastal 20 % võrra, kui	Valikuline			Ei kohaldata.
a) kõnealune liikmesriik on saavutamas oma riiklikku panust artikli 3 lõikes 1 esimeses lõigus sätestatud liidu siduvasse üldeesmärki, mis on vähemalt samaväärne tema eeldatava riikliku panusega vastavalt määruse (EL) 2018/1999 II lisas osutatud valemile; ja	Valikuline			Ei kohaldata.
b) selles liikmesriigis tarbitava fossiilkütustest toodetud vesiniku või selle derivaatide osakaal ei ületa 2030. aastal 23 % ja 2035. aastal 20 %.	Valikuline			Ei kohaldata.
Kui mõni neist tingimustest ei ole täidetud, lõpeb esimeses lõigus osutatud vähendamise kohaldamine.	Valikuline			Ei kohaldata.
2. Kui liikmesriik kohaldab lõikes 1 osutatud vähendamist, teatab ta sellest komisjonile, kui ta esitab määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohased lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, ning kõnealuse määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete raames. Teade sisaldab teavet muud kui bioloogilist päritolu	Valikuline			Ei kohaldata.

taastuvkütuste ajakohastatud osakaalu kohta ja kõiki asjakohaseid andmeid tõendamaks, et lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimused on täidetud.				
Komisjon jälgib olukorda vähendamisevõimalust kasutavates liikmesriikides, et kontrollida lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimuste jätkuvat täitmist.	Ei			Komisjoni haldusala.
Artikkel 23				
a) lõige 1 asendatakse järgmisega: „1. Taastuenergia kasutamise edendamiseks kütte- ja jahutussektoris suurendab iga liikmesriik taastuenergia osakaalu selles sektoris keskmiselt vähemalt 0,8 protsendipunkti aastas, arvatuna ajavahemiku 2021–2025 kohta ja keskmiselt vähemalt 1,1 protsendipunkti aastas arvatuna ajavahemiku 2026–2030 kohta, võttes aluseks artiklis 7 sätestatud metoodika kohaselt arvatud taastuenergia osakaalu liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises kütte- ja jahutussektoris aastal 2020.	Ei			Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära puhul võtta arvesse heitsoojust ja -jahutust kuni 0,4 protsendipunkti ulatuses. Kui nad otsustavad seda teha, suureneb keskmine aastane suurenemismäär poole võrra kasutatud heitsoojuse ja -jahutuse protsendipunktidest ning ülempiir on 1,0 protsendipunkti ajavahemikul 2021–2025 ja 1,3 protsendipunkti ajavahemikul 2026–2030.	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".

<p>Liikmesriigid teatavad komisjonile oma kavatsusest võtta heitsoojust ja -jahutust arvesse ning hinnangulise summa määrase (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades. Lisaks esimeses lõigus osutatud minimaalsele aastasele protsendipunktide suurenemismääradele püüab iga liikmesriik täiendavalt suurendada taastuenergia osakaalu oma kütte- ja jahutussektoris käesoleva direktiivi lisas 1a sätestatud kavandatud protsendipunktide määra võrra.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>
<p>Liikmesriigid võivad esimeses lõigus sätestatud keskmise aastase suurenemismäära puhul võtta arvesse kütteks ja jahutuseks kasutatavat taastuvelektrit kuni 0,4 protsendipunkti ulatuses, tingimusel et soojus- ja külmageneraatori kasutegur on suurem kui 100 %. Kui nad otsustavad seda teha, suureneb keskmine aastane suurenemismäär poole võrra sellest taastuvelektrist, väljendatuna protsendipunktides, ning ülempiir on 1,0 protsendipunkti ajavahemikul 2021–2025 ja 1,3 protsendipunkti ajavahemikul 2026–2030.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>

<p>Liikmesriigid teatavad komisjonile kavatsusest võtta käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud aastase suurenemismäära puhul arvesse küttes ja jahutuses kasutatavat taastuvelektrit, mis on saadud suurema kui 100 % kasuteguriga soojus- ja külmageneraatoritest. Liikmesriigid lisavad suurema kui 100 % kasuteguriga soojus- ja külmageneraatorite hinnangulise taastuvelektri tootmisvõimsuse määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse. Liikmesriigid lisavad suurema kui 100 % kasuteguriga soojus- ja külmageneraatoritest saadud küttes ja jahutuses kasutatava taastuvelektri koguse oma nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruannetesse.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>
<p>1a. Lõike 1 kohaldamisel kasutavad liikmesriigid küttes ja jahutuses kasutatava taastuvelektri osakaalu arvutamiseks kahe eelneva aasta jooksul nende territooriumil tarnitud taastuvelektri keskmist osakaalu.“</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>

<p>1b. Liikmesriigid teevad oma kütte- ja jahutussektoris taastuvatest energiaallikatest energia tootmise ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamise potentsiaali hindamise, mis hõlmab asjakohasel juhul piirkondade, mis sobivad sellise energia kasutuselevõtuks ja kus sellega seotud ökoloogiline risk on väike, ning väikeste majapidamisprojektide potentsiaali analüüsi. Hindamises võetakse arvesse kättesaadavat ja majanduslikult teostatavat tehnoloogiat tööstuslikuks ja koduseks kasutuseks, et kehtestada vahe-eesmärgid ja meetmed taastuenergia kasutamise suurendamiseks kütte- ja jahutussektoris ning asjakohasel juhul heitsoojus- ja heitjahutusenergia ulatuslikumaks kasutamiseks kaugküttes ja -jahutuses eesmärgiga kehtestada pikaajaline riiklik strateegia kütte- ja jahutussektorist pärineva kasvuhoonegaaside heite ja õhusaaste vähendamiseks. Kõnealune hindamine tehakse kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega, see on määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade osa ning see tehakse koos direktiivi 2012/27/EL artikli 14 lõikega 1 ette nähtud põhjaliku kütte- ja jahutussektori hindamisega.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 8 lg 6</p>	<p>EnKS</p>	<p>Heitsoojuse analüüs (Energiatalgud) Eesti süsinikneutraalse soojus- ja jahutusmajanduse uuring</p>
---	------------	-----------------	-------------	---

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt: i) sissejuhatav lause asendatakse järgmisega: „Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel, kui arvutatakse kõnealuse lõike kohast taastuenergia osakaalu kütte- ja jahutussektoris ning iga-aastast keskmist suurendamist, sealhulgas la lisa sätetatud kavandatud täiendavat suurendamist, iga liikmesriik“ ii) punkt a jäetakse välja;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata kuivõrd Eesti täidab artikkel 23 lõike 2 punkti b ja c.
iii) lisatakse järgmine lõik: Eelkõige annavad liikmesriigid hoonete omanikele või üürnikele ja VKEdele teavet kulutõhusate meetmete ning rahastamisvahendite kohta, et suurendada taastuenergia kasutamist kütte- ja jahutussüsteemides. Liikmesriigid esitavad teabe ligipäätavate ja läbipaistvate nõustamisvahendite kaudu.	Jah	§ 8 lg 7	EnKS	
lõige 4 asendatakse järgmisega: „4. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära saavutamiseks püüavad liikmesriigid rakendada vähemalt kahte järgmistest meetmetest:	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
a) taastuenergia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia füüsiline lõimimine kütmiseks ja jahutamiseks tarnitavatesse energiaallikatesse ja kütustesse;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".

<p>b) suure tõhususega taastuenergiapõhiste kütte- ja jahutusüsteemide paigaldamine hoonetesse, hoonete ühendamine tõhusate kaugkütte- ja kaugjahutusüsteemidega või taastuenergia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamine tööstuslikes kütte- ja jahutusprotsessides;</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>
<p>c) lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustuste täitmist tõendavate kaubeldavate sertifikaatidega seotud meetmed, millega toetatakse käesoleva lõike punkti b kohaseid meetmeid seoses paigaldamisega, mida viib läbi teine ettevõtja, näiteks sõltumatu taastuenergiapõhiste tehnoloogialahenduste paigaldaja või taastuenergialahenduste paigaldamisega tegelev energiateenuseid osutav ettevõtja;</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>
<p>d) riigi, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste suutlikkuse suurendamine, et kaardistada kohalikud taastuenergiapõhised kütte- ja jahutusvõimalused taastuenergiaprojektide ja -taristu kavandamiseks, rakendamiseks ning sellekohaseks nõustamiseks;</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>

e) riskilevendusraamistike loomine eesmärgiga vähendada taastuvenergiapõhiste kütte- ja jahutusprojektide ning heitsooju- ja heitjahutusprojektide kapitalikulusid, võimaldades muu hulgas väiksemate projektide ühendamist ning sidudes sellised projektid terviklikumalt muude energiatõhususe ja hoonete renoveerimise meetmetega;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuvenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
f) taastuvatest energiaallikatest toodetud kütte ja jahutuse ostulepingute propageerimine ettevõtjate ja väiketarbijate rühmade seas;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuvenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
g) fossiilkütusepõhiste kütteallikate ja taastuvate energiaallikatega kokkusobimatute küttesüsteemide asendamise või järkjärgulise fossiilkütustest loobumise kavandamine koos vahe-eesmärkide seadmisega;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuvenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
h) kohaliku ja piirkondliku tasandi nõuded seoses taastuvenergiapõhiste kütte- ja jahutuskavadega;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuvenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
i) muud samaväärse mõjuga poliitikameetmed, sealhulgas fiskaalmeetmed, toetuskavad ja muud rahalised stiimulid, mis aitavad kaasa taastuvenergiat kasutavate kütte- ja jahutusseadmete paigaldamisele ning niisuguste energiavõrkude arendamisele, mis tarnivad taastuvenergiat hoonetes ja tööstussektoris kasutatavaks kütteks ja jahutuseks;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuvenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".

j) biogaasi tootmise ja selle elektri tootmiseks kasutamise asemel gaasivõrku juhtimise edendamine;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
k) meetmed, millega edendatakse soojusenergia salvestamise tehnoloogiate integreerimist kütte- ja jahutussüsteemidesse;	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
l) taastuenergiapõhiste kaugkütte- ja kaugjahutusvõrkude, eriti taastuenergiakogukondade edendamine, sealhulgas reguleerivate meetmete, rahastamiskorra ja toetuse abil.	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
Nende meetmete vastuvõtmisel ja rakendamisel tagavad liikmesriigid nende kättesaadavuse kõikide tarbijate, eelkõige väikese sissetulekuga või vähekaitsitud kodumajapidamiste jaoks, kellel ei oleks muidu piisavalt algkapitali, et asjaomastest meetmetest kasu saada.“	Valikuline			Valikuline, ei kohaldata. Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et " <i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i> ".
Artikkel 24				

<p>a) lõige 1 asendatakse järgmisega: „1. Liikmesriigid tagavad, et teave energiatõhususe ja taastuenergia osakaalu kohta nende kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemides esitatakse lõpptarbijale hõlpsalt kättesaadaval viisil, näiteks arvetel või tarnijate veebisaitidel, samuti sellekohase taotluse esitamisel. Taastuenergia osakaalu andmetena esitatakse vähemalt selle protsentuaalne osakaal asjaomase kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemi klientide summaarsest kütte- ja jahutusenergia lõpptarbimisest; muu hulgas esitatakse teave selle kohta, kui palju energiat kasutati ühe ühiku soojusenergia tarnimiseks kliendile või lõppkasutajale.“;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 4 lõige 3 p 1</p>	<p>KKütS</p>	
<p>b) lõiked 4, 5 ja 6 asendatakse järgmisega: „Liikmesriigid püüavad suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaalu kaugküttes ja -jahutuses keskmiselt soovituslikku 2,2 protsendipunkti aastas, arvatuna ajavahemiku 2021–2030 kohta, võttes aluseks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaalu kaugküttes ja -jahutuses aastal 2020, ning määravad oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades kindlaks selleks vajalikud meetmed. Taastuenergia osakaalu väljendatakse tavapäraste keskmiste kliimatingimuste järgi kohandatud osakaaluna summaarsest energia lõpptarbimisest kaugküttes ja -</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p> <p>Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib, et "<i>kui tema taastuenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud</i>".</p>

<p>jahutuses. Liikmesriigid võivad esimeses lõigus sätestatud keskmise aastase suurenemismäära puhul arvesse võtta kaugkütteks ja -jahutuseks kasutatavat taastuvelektrit.</p> <p>Liikmesriigid teatavad komisjonile oma kavatsusest võtta käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud aastase suurenemismäära puhul arvesse kaugküttes ja -jahutuses kasutatavat taastuvelektrit.</p> <p>Liikmesriigid lisavad hinnangulise kaugkütteks ja -jahutuseks kasutatava taastuvelektri tootmisvõimsuse oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse. Liikmesriigid lisavad kaugküttes ja -jahutuses kasutatava taastuvelektri koguse oma nimetatud määruse artikli 17 kohaselt esitatud lõimitud riiklikesse energia- ja kliimaalastesse eduaruannetesse.</p>				
--	--	--	--	--

<p>4a. Lõike 4 kohaldamisel kasutavad liikmesriigid kaugküttes ja -jahutuses kasutatava taastuvelektri osakaalu arvutamiseks kahe eelneva aasta jooksul nende territooriumil tarnitud taastuvelektri keskmist osakaalu.</p> <p>Liikmesriigid, kus taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaal kaugküttes ja -jahutuses on üle 60 %, võivad lugeda lõike 4 esimeses lõigus osutatud keskmist aastast suurenemismäära käsitleva nõude täidetuks. Liikmesriigid, kus taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaal kaugküttes ja -jahutuses on üle 50 % ja kuni 60 %, võivad lugeda lõike 4 esimeses lõigus osutatud keskmist aastast suurenemismäära käsitleva nõude poolest ulatuses täidetuks.</p> <p>Liikmesriigid määravad käesoleva artikli lõike 4 esimeses lõigus osutatud keskmise aastase suurenemismäära saavutamiseks vajalikud meetmed kindlaks oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Ei kohaldata, kuna käesoleva artikli lõikes 6 osutatud süsteemide osakaal moodustab üle 90 % tema kaugkütte ja -jahutuse kogumüügist. Eestis on taastuvatest energiaallikatest toodetud energia ning heitsoojus- ja heitjahutusenergia osakaal kaugküttes ja -jahutuses üle 60 %.</p>
--	-------------------	--	--	--

<p>4b. Liikmesriigid tagavad, et selliste kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajaid, mille võimsus on üle 25 MW_{th}, ergutatakse ühendama süsteemiga kolmandaid isikuid, kes tarnivad taastuvatest energiaallikatest toodetud energiat ning heitsoojus- ja heitjahutusenergiat, või pakkuma taastuvatest energiaallikatest ning heitsoojus- ja heitjahutusenergiast toodetud soojus- ja jahutusenergiat tarnivatele kolmandatele isikutele võimaluse ühineda süsteemiga ja müüa oma energiat asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel, kui kõnealustel käitajatel on vaja teha ühte või mitut järgmist tegevust:</p> <p>a) uute klientide nõudluse rahuldamine;</p> <p>b) olemasoleva soojus- või jahutusenergia tootmisvõimsuse asendamine;</p> <p>c) olemasoleva soojus- või jahutusenergia tootmisvõimsuse suurendamine.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Ei kohaldata, kuna käesoleva artikli lõikes 6 osutatud süsteemide osakaal moodustab üle 90 % tema kaugkütte ja -jahutuse kogumüügist.</p>
---	-------------------	--	--	--

<p>5. Liikmesriigid võivad lubada kaugkütte- või -jahutussüsteemi käitajal keelduda kolmandast isikust tarnija ühendamisest ja temalt soojus- või jahutusenergia ostmisest ükskõik millisel järgmisel juhul:</p> <p>a) süsteemi võimsus ei ole piisav, mille põhjuseks on muud taastuvatest energiaallikatest toodetud soojus- või jahutusenergia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia tarned;</p> <p>b) kolmandast isikust tarnija soojus- või jahutusenergia ei vasta ühendamiseks ning kaugkütte- ja -jahutussüsteemi töökindlaks ja ohutuks toimimiseks vajalikele tehnilistele näitajatele;</p> <p>c) käitaja on võimeline tõendama, et juurdepääsu loomine tooks kaasa soojus- või jahutusenergia hinna ülemäärase tõusu lõpptarbija jaoks, võrrelduna kulutustega peamise kohaliku tarnija soojus- või jahutusenergiale, millega taastuvatest energiaallikatest toodetud energia või heitsoojus- ja heitjahutusenergia konkureeriks;</p> <p>d) käitaja süsteem on tõhus kaugkütte ja -jahutuse süsteem.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Juba hõlmatud Eesti õigusüsteemi - KKütS §14¹</p> <p>Ei kohaldata, kuna käesoleva artikli lõikes 6 osutatud süsteemide osakaal moodustab üle 90 % tema kaugkütte ja -jahutuse kogumüügist.</p>
---	-------------------	--	--	--

<p>Liikmesriigid tagavad, et kui kaugkütte- või -jahutussüsteemi käitaja keeldub vastavalt esimesele lõigule soojus- või jahutusenergia tarnija ühendamise, esitab asjaomane käitaja pädevale asutusele teabe keeldumise põhjuste kohta, samuti tingimuste kohta, mis tuleb täita, ja meetmete kohta, mis tuleb võtta, et võimaldada süsteemiga ühendamist.</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et on kehtestatud asjakohane kord põhjendamatute keeldumiste heastamiseks.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Ei kohalda.</p>
--	-------------------	--	--	--------------------

<p>6. Liikmesriigid kehtestavad vajaduse korral kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajaid ning tööstussektoris ja teenindussektoris leiduvaid potentsiaalseid heitsoojus- ja heitjahutusenergia allikaid hõlmava kooskõlastamisraamistiku, et hõlbustada heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamist. Selle kooskõlastamisraamistikuga tagatakse heitsoojus- ja heitjahutusenergia kasutamist käsitlev dialoog, milles osalevad eelkõige</p> <p>a) kaugkütte- ja -jahutussüsteemide käitajad;</p> <p>b) tööstusektori ja teenindusektori ettevõtted, kus tekib heitsoojus- ja heitjahutusenergiat, mida saab kaugkütte- ja -jahutussüsteemide kaudu majanduslikult tasuval viisil ära kasutada, näiteks andmekeskused, tööstusettevõtted, suured ärihooned, energiasalvestusrajatised ja ühistransport;</p> <p>c) energiataristute kavandamise ja heakskiitmise eest vastutavad kohalikud ametiasutused;</p> <p>d) teaduseksperdid, kes töötavad uusimal tipptasemel kaugkütte- ja -jahutussüsteemidega, ning</p> <p>e) kütte ja jahutusega tegelevad taastuenergiakogukonnad.</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, ei kohaldata.</p>
--	-------------------	--	--	----------------------------------

<p>„8. Liikmesriigid kehtestavad raamistiku, millest lähtuvalt elektri jaotusvõrgu ettevõtjad hindavad koostöös oma piirkonna kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajatega vähemalt iga nelja aasta järel, millised on kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide võimalused pakkuda tasakaalustamis- ja muid süsteemiteenuseid, sealhulgas tarbimiskaja võimalusi ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia ülejäägi salvestamist soojusena, ning kas kindlakstehtud võimaluste kasutamine oleks alternatiivsete lahendustega võrreldes ressursi- ja kulutõhusam.</p> <p>Liikmesriigid tagavad, et elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjad võtavad esimese lõigu kohaselt nõutava hindamise tulemusi asjakohaselt arvesse oma territooriumil võrgu kavandamisel, võrguinvesteeringute tegemisel ja taristu arendamisel.</p> <p>Liikmesriigid hõlbustavad kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajate ning elektri põhivõrgu ja jaotusvõrgu ettevõtjate vahelist koordineerimist, et tagada, et kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitajad saavad tasakaalustamis-, salvestus- ja muude paindlikkusteenuste, näiteks tarbimiskaja võimaluste pakkumise kaudu osaleda asjaomastel elektriturgudel.</p> <p>Liikmesriigid võivad laiendada esimeses ja kolmandas lõigus esitatud hindamis- ja</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Kohaldatakse antud artikli lõikest 10 tulenevat erisust. Nimelt artikli lõikes 6 osutatud süsteemida osakaal moodustab üle 93% meie kagukütte ja -jahutuse kogumüügist. Säte siiski sisaldub ka meie õigusruumis. ELTS §3 p 20¹ defineerib paindlikkusteenuse; ELTS § 66² lg 1 paindlikkusteenuse hankimine; ELTS § 66 lg 9 p 1 sätestab kohustuse võrguarengukavas märkida ja analüüsida paindlikkusteenuseid</p>
--	-------------------	--	--	---

koordineerimisnõudeid gaasi ülekande- ja jaotussüsteemide halduritele, sealhulgas vesinikuvõrkude ja muude energiavõrkude käitajatele.				
9. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohased tarbijate õigused ning kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemide käitamise nõuded on selgelt määratletud ja üldsusele kättesaadavad ning et pädev asutus tagab nende järgimise.	Valikuline			Ei kohaldata.
10. Liikmesriigilt ei nõuta loigete 2–9 kohaldamist, kui on täidetud vähemalt üks järgmine tingimus: a) liikmesriigis oli kaugkütte ja -jahutuse osakaal kuni 2 % summaarsest energia lõpptarbimisest kütte- ja jahutussektoris 24. detsembril 2018; b) liikmesriigis on kaugkütte ja -jahutuse osakaalu suurendatud nii, et see oli üle 2 % summaarsest energia lõpptarbimisest kütte- ja jahutussektoris 24. detsembril 2018, ning selleks on võetud kasutusele uus tõhus kaugküte ja -jahutus vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikule energia- ja kliimakavale ning koosõlas käesoleva direktiivi artikli 23 lõikes 1b osutatud hindamisega; c) 90 % summaarsest energia lõpptarbimisest kaugkütte- ja -jahutussüsteemides leiab aset tõhusates kaugkütte- ja -jahutussüsteemides.	Jah			Kajastatud REKKis. Punkti C osas on üle 93% tõhusust.

Artikkel 28				
a) lõiked 2–4 jäetakse välja;	Ei			Komisjoni haldusala ja juba enne RED2 Eesti õigussüsteemis vajalik olnud.
b) lõige 5 asendatakse järgmisega: „Komisjon võtab artikli 35 kohaselt 30. juuniks 2024 vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva direktiivi täiendamiseks, nähes ette meetodika biokütuste ja transpordis kasutatava biogaasi osakaalu määramiseks olukorras, kus biomassi töödeldakse samas protsessis koos fossiilkütustega.“;	Ei			Komisjoni haldusala
c) lõik 7 asendatakse järgmisega: „Määrusega (EL) 2018/1999 ette nähtud edusammude hindamise kontekstis, mida tehakse iga kahe aasta järel, hindab komisjon hiljemalt 31. detsembriks 2025, kas artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis b sätestatud, IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütuseid ja biogaasi käsitlev kohustus stimuleerib tõhusalt innovatsiooni ja tagab kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise transpordisektoris. Hindamisel analüüsib komisjon seda, kas nimetatud artikli kohaldamine väldib tõhusalt taastuenergiaalast topeltarvestust. Kui see on kohane, esitab komisjon ettepaneku artikli 25 lõike 1 esimese lõigu punktis b sätestatud, IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud täiustatud biokütuseid ja biogaasi käsitleva kohustuse muutmiseks.“	Ei			Komisjoni haldusala
Artikkel 29				

<p>a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt: i) esimese lõigu punkt a asendatakse järgmisega: „a) käesoleva direktiivi artikli 3 lõikes 1, artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 sätestatud eesmärkide ning liikmesriikides taastuvenergia kavandatud osakaalu saavutamisse panustamine;“</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32³ lg 1</p>
<p>ii) teine lõik asendatakse järgmisega: „Jäätmetest ja jääkidest, välja arvatud põllumajanduse, vesiviljeluse, kalanduse ja metsanduse jääkidest, toodetud biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused peavad selleks, et neid käesoleva lõike esimese lõigu punktide a, b ja c kohaldamisel arvesse võetaks, vastama üksnes lõikes 10 sätestatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele. Segajäätmete kasutamise korral võivad liikmesriigid nõuda, et käitajad kasutaksid segajäätmete sortimise süsteeme, mille eesmärk on eemaldada fossiilsed materjalid. Käesolevat lõiku kohaldatakse ka selliste jäätmete ja jääkide suhtes, mis on kõigepealt töödeldud tooteks ning seejärel täiendavalt töödeldud biokütusteks, vedelateks biokütusteks ja biomasskütusteks.“;</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis. EnKS § 32³ lg 7.</p>

<p>iii) neljas lõik asendatakse järgmisega: „Biomasskütused peavad vastama lõigetes 2–7 ja 10 sätestatud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele, kui</p> <p>a) neid kasutatakse tahkete biomasskütuste puhul elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvates kaitistes, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 7,5 MW;</p> <p>b) neid kasutatakse gaasiliste biomasskütuste puhul elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvates kaitistes, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 2 MW;</p> <p>c) gaasilisi biomasskütuseid tootvas kaitises on biometaan keskmine voolukiirus järgmine:</p> <p>i) suurem kui 200 m³ metaaniekvivalenti tunnis, mõõdetuna standardtingimuste vastaval temperatuuril ja rõhul (st temperatuuril 0 °C ja atmosfäärirõhul 1 bar);</p> <p>ii) kui biogaas koosneb metaani ja mittepõlevate muude gaaside segust, alapunktis i sätestatud voolukiirus metaani puhul, ümberarvutatuna lähtuvalt metaani mahuosast segus.“;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32³ lg 9 ja 9¹</p>	<p>EnKS</p>	
<p>„Liikmesriigid võivad kohaldada säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriume väiksema summaarse nimisoojusvõimsusega või biometaan voolukiirusega kaitiste suhtes.“;</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Valikuline, käesoleval hetkel ei kohalda.</p>

<p>b) lõige 3 asendatakse järgmisega: „3. Lõike 1 esimese lõigu punktide a, b ja c kohaldamisel arvesse võetud põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid ei toodeta toorainest, mis on saadud suure elurikkusega maa-alalt, see tähendab maa-alalt, millel 2008. aasta jaanuaris või pärast seda oli üks järgmistest staatustest, olenemata sellest, kas sel maa-alal on kõnealune staatus ka praegu: a) põlismets ja muu metsamaa, st looduslike liikidega mets ja muu metsamaa, kus ei ole selgeid märke inimtegevusest ja kus ökoloogilised protsessid ei ole olulisel määral häiritud; ning vanad metsad, nagu need on määratletud riigis, kus mets asub;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32³ lg 1 ja § 32³ lg 1 p 1</p>	<p>EnKS</p>	
<p>b) suure elurikkusega mets ja muu metsamaa, mis on liigirikas ja rikkumata ning mille asjaomane pädev asutus on tunnistanud suure elurikkusega maa-alaks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32³ lg 1 p 2</p>	<p>EnKS</p>	

<p>c) maa-alad, mis on määratud i) õigusaktide alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks, kui ei esitata tõendeid, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus, või ii) selliste haruldaste, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteemide või liikide kaitse aladeks, mida on tunnustatud rahvusvahelistes lepingutes või mis on kantud valitsusvaheliste organisatsioonide või Rahvusvahelise Looduskaitse Liidu koostatud nimekirjadesse, tingimusel et neid tunnustatakse vastavalt artikli 30 lõike 4 esimesele lõigule, kui ei esitata tõendeid, et asjaomase tooraine tootmine ei olnud nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus,</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis § 32³ lg 1 p 3 ja 4</p>
<p>d) suure elurikkusega üle ühe hektari suurune rohumaad, mis on i) looduslik, st rohumaad, mis inimsekkumiseta jääks rohumaa ja mis säilitab loodusliku liigilise koostise ja ökoloogilised omadused ning protsessid, või ii) mittelooduslik, st rohumaad, mis inimsekkumiseta ei jääks rohumaaiks ning mis on liigirikas ja rikkumata, ning mille asjaomane pädev asutus on tunnistanud suure elurikkusega maa-alaks, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et tooraine kogumine on vajalik selle kui suure elurikkusega rohumaad seisundi säilimiseks; või</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis § 32³ lg 1 p 5 ja 6</p>
<p>e) nõmmed.</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32³ lg 1 p 8</p>	<p>EnKS</p>	

Kui lõike 6 punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku, välja arvatud punkti c, ka metsa biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes.				
Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, milles täiendavalt täpsustatakse käesoleva lõike esimese lõigu punktiga d hõlmataivate rohumaade kindlaksmääramise kriteeriumid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu koosõlas artikli 34 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.“;	Ei			Komisjoni haldusala
c) lõikesse 4 lisatakse järgmine lõik: Kui lõike 6 punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse käesoleva lõike esimest lõiku, välja arvatud punkte b ja c, ning käesoleva lõike teist lõiku ka metsa biomassist toodetud biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes.	Jah			
d) lõige 5 asendatakse järgmisega: „5. Põllumajanduslikust biomassist toodetud biokütused, vedelad biokütused ja biomasskütused, mida võetakse arvesse lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel, ei tohi olla toodetud toorainest, mis on saadud maa-alalt, mis oli 2008. aasta jaanuaris turbaala, välja arvatud juhul, kui esitatakse tõendid selle kohta, et asjaomase tooraine viljeluseks ja kogumiseks ei kuivendata varem kuivendamata pinnast. Kui lõike 6 punkti a alapunktides vi ja vii sätestatud tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse käesolevat lõiget ka metsa biomassist toodetud	Ei			Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32 ³ lg 1 p 7

biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste suhtes.“;				
e) lõike 6 esimest lõiku muudetakse järgmiselt: i) punkti a alapunktid iii ja iv asendatakse järgmisega: „iii) rahvusvahelise või siseriikliku õiguse alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks määratud maa-alad, sealhulgas märgalad, rohumaad, nõmmed ja turbaalad, on kaitstud eesmärgiga säilitada elurikkust ja ennetada elupaikade hävimist;	Ei			Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32 ³ lg 2. Kõik <i>no-go</i> alad on kaetud metsaseaduse ja looduskaitseadusega
iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi ja elurikkuse säilitamisele kooskõlas metsa kestliku majandamise põhimõttega eesmärgiga vältida kahjulikku mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse kändude ja juurte kogumisest, põlismetsade ja vanade metsade (nagu on määratletud riigis, kus mets asub) seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest, ülestöötamine on kooskõlas suurte lageraiete ülemmääradega, nagu on määratletud riigis, kus mets asub, ning kohalikes tingimustes ja ökoloogiliselt sobivate lagupuidu eemaldamise ülemmääradega ning tagatakse, et ülestöötamisel järgitakse selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul kahjulik mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike.“;	Ei			Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32 ³ lg 2. Kõik <i>no-go</i> alad on kaetud metsaseaduse ja looduskaitseadusega

<p>ii) punkti a lisatakse järgmised alapunktid: „vi) metsad, kus metsa biomass on üles töötatud, ei pärine maa-aladelt, millel on vastavalt lõike 3 punktides a, b, d ja e, lõike 4 punktis a ja lõikes 5 nimetatud seisund samadel maa seisundi kindlaksmääramise tingimustel, mis on sätestatud kõnealustes lõigetes; ning</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32³ lg 2. Kõik <i>no-go</i> alad on kaetud metsaseaduse ja looduskaitseadusega</p>
<p>vii) metsa biomassist biokütuseid, vedelaid biokütuseid ja biomasskütuseid tootvad käitised esitavad artikli 30 lõike 3 kohaselt tehtavate auditite jaoks ettevõtte tasandi siseprotsessidele tugineva kinnitava avalduse selle kohta, et metsa biomass ei pärine käesoleva lõigu alapunktis vi osutatud maa-aladelt.“;</p>	<p>Jah</p>	<p>EnKS §32³ lg 10 p 4</p>	<p>EnKS</p>	
<p>iii) punkti b alapunktid iii ja iv asendatakse järgmisega: „iii) rahvusvahelise või siseriikliku õiguse alusel või asjakohase pädeva asutuse poolt looduskaitsealadeks määratud maa-alad, sealhulgas märgalad, rohumaad, nõmmes ja turbaalad on kaitstud eesmärgiga säilitada elurikkust ja ennetada elupaikade hävimist, kui ei esitata tõendeid, et asjaomase tooraine ülestöötamine ei ole nende looduskaitse-eesmärkidega vastuolus;</p>	<p>Jah</p>	<p>§ 32³ lg 4 p 2</p>	<p>EnKS</p>	<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32³ lg 5, lg 2 p 2</p>

<p>iv) ülestöötamisel pööratakse tähelepanu pinnase kvaliteedi säilitamisele ja elurikkuse säilitamisele kooskõlas metsa kestliku majandamise põhimõttega eesmärgiga vältida negatiivset mõju ning see viiakse läbi nii, et hoidutakse kändude ja juurte kogumisest, põlismetsade ja vanade metsade (nagu on määratletud riigis, kus mets asub) seisundi halvendamisest ja nende istandikeks muutmisest ning tundlike muldadega metsade ülestöötamisest, ülestöötamine on kooskõlas suurte lageraiete ülemmääradega, nagu on määratletud riigis, kus mets asub, ning kohalikes tingimustes ja ökoloogiliselt sobivate lagupuidu eemaldamise ülemmääradega ning tagatakse, et ülestöötamisel järgitakse selliste raiesüsteemide kasutamise nõudeid, mille puhul kahjulik mõju pinnase kvaliteedile, sealhulgas pinnase tihenemisele, samuti elurikkuse aspektidele ja elupaikadele on võimalikult väike; ning“;</p>	<p>Jah</p>	<p>EnKS §32³ lg 4 p 3,4,5</p>	<p>EnKS</p>	<p>Osa sisaldub juba Eesti õigusüsteemis EnKS §32³ lg 5</p>
<p>7a. Biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste tootmine omamaisest metsa biomassist peab olema kooskõlas liikmesriikide kohustuste ja eesmärkidega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/841 (24) artiklis 4, ning abinõude ja meetmetega, mida liikmesriik on kirjeldanud oma määruse (EL) 2018/1999 artiklite 3 ja 14 kohaselt esitatud lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades.</p>	<p>Jah</p>	<p>EnKS §32³ lg 3 p 3</p>	<p>EnKS</p>	

<p>7b. Oma lõpliku ajakohastatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava raames, mis tuleb määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõike 2 kohaselt esitada 30. juuniks 2024, esitavad liikmesriigid kõik järgmise:</p> <p>a) hinnang aastatel 2021–2030 energia tootmiseks kättesaadava metsa biomassi omamaiste tarnete kohta kooskõlas artiklis 29 sätestatud kriteeriumidega;</p> <p>b) hinnang metsa biomassi kavandatud energiakasutuse kokkusobivuse kohta liikmesriikide 2026.–2030. aasta eesmärkide ja eelarvetega, mis on sätestatud määruse 2018/841 artiklis 4; ning</p> <p>c) nende eesmärkide ja eelarvetega kooskõla tagavate riiklike meetmete ja poliitikasuundade kirjeldus. Liikmesriigid annavad komisjonile määruse (EL) 2018/1999 artikli 17 kohaselt esitatavate lõimitud riiklike energia- ja kliimaalaste eduaruannete raames aru meetmetest ja poliitikasuundadest, millele on osutatud käesoleva lõike esimese lõigu punktis c.</p>	<p>Ei</p>			<p>REKKi koostatakse vastavalt energialiidu juhtimismäärusest tulenevatele suunistele ja siseriiklik õigus REKKi sisu ei käsitle.</p>
<p>g) lõike 10 esimese lõigu punkt d asendatakse järgmisega: „d) pärast 20. novembrit 2023 tegevust alustanud käitistes kasutatavatest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 80 %;</p>	<p>Jah</p>			<p>AÕKS § 120 kehtestatud määrus nr 73 §9</p>

e) ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 20. novembrini 2023 tegevust alustanud ja vähemalt 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 70 % kuni 31. detsembrini 2029 ning vähemalt 80 % alates 1. jaanuarist 2030;	Jah			AÕKS § 120 kehtestatud määrus nr 73
f) ajavahemikul 1. jaanuarist 2021 kuni 20. novembrini 2023 tegevust alustanud ja kuni 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest gaasilistest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 70 % enne 15 tegevusaasta täitumist ning vähemalt 80 % alates 15 tegevusaasta täitumisest;	Jah			AÕKS § 120 kehtestatud määrus nr 73
g) enne 1. jaanuari 2021 tegevust alustanud ja vähemalt 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 80 % alates 15 tegevusaasta täitumisest, kõige varem alates 1. jaanuarist 2026 ning hiljemalt alates 31. detsembrist 2029;	Jah			AÕKS § 120 kehtestatud määrus nr 73
h) enne 1. jaanuari 2021 tegevust alustanud ja kuni 10 MW suuruse summaarse nimisoojusvõimsusega käitistes kasutatavatest gaasilistest biomasskütustest elektri-, soojus- ja jahutusenergia tootmisel vähemalt 80 % alates 15 tegevusaasta täitumisest ning kõige varem alates 1. jaanuarist 2026.“;	Jah			AÕKS § 120 kehtestatud määrus nr 73

<p>i) lõike 13 punktid a ja b asendatakse järgmisega: „a) kütistele, mis asuvad ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimates piirkondades, niivõrd, kuivõrd need kütised toodavad elektri-, soojus- või jahutusenergiat biomasskütustest ja vedelatest biokütustest või toodavad biokütuseid, ning</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Ei kohaldata</p>
<p>b) käesoleva lõigu punktis a osutatud kütistes kasutatavatele biomasskütustele ja vedelatele biokütustele ning nendes kütistes toodetud biokütustele, sõltumata kõnealuse biomassi päritolust, tingimusel et need kriteeriumid on objektiivselt põhjendatud, eesmärgiga tagada vastavas äärepoolseimas piirkonnas juurdepääs ohutule ja turvalisele energiale ning käesoleva artikli lõigetes 2–7, 10 ja 11 sätestatud kriteeriumide järkjärguline kasutuselevõtmine ja seeläbi stimuleerida üleminekut fossiilkütustelt kestlikele biokütustele, vedelatele biokütustele ja biomasskütustele.“;</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Ei kohaldata</p>

<p>j) lisatakse järgmine lõige: „15. Kuni 31. detsembrini 2030 võib ka biokütustest, vedelatest biokütustest ja biomasskütustest toodetud energiat võtta käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse, kui a) toetust anti enne ... [käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäevi] kütustele, mis vastavad kestlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise kriteeriumidele, mis on sätestatud direktiivi (EL) 2018/2001 (29. septembril 2020 kehtinud versiooni) artiklis 29, ning</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Antud hetkel ei ole vajalik sätet üle võtta, kuivõrd tegemist on valikulise sättega. Samuti kuna see puudutab vaid tootmisüksuseid, mis alustasid tootmist 15. juuni 2022 ning said toetust enne 20. novembrit 2023, siis ei ole käitiseid, mida see säte mõjutaks.</p>
<p>b) toetus anti pikaajalise toetusena, mille puhul määrati toetusperioodi algul kindlaks kindel summa, ja tingimusel, et ülemäärase hüvitamise vältimiseks on kehtestatud korrigeerimismehhanism.“;</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Antud hetkel ei ole vajalik sätet üle võtta, kuivõrd tegemist on valikulise sättega. Samuti kuna see puudutab vaid tootmisüksuseid, mis alustasid tootmist 15. juuni 2022 ning said toetust enne 20. novembrit 2023, siis ei ole käitiseid, mida see säte mõjutaks. Biomassi kasutavatele jaamadele makstakse toetust ühiku kohta.</p>
<p>Artikkel 30</p>				

<p>a) lõike 1 esimeses lõigus asendatakse sissejuhatav tekst järgmisega: „Taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste arvessevõtmisel artikli 3 lõikes 1, artikli 15a lõikes 1, artikli 22a lõikes 1, artikli 23 lõikes 1, artikli 24 lõikes 4 ja artikli 25 lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamiseks kohustavad liikmesriigid ettevõtjaid tõendama kohustuslike, sõltumatute ja läbipaistvate auditite abil kooskõlas käesoleva artikli lõike 8 kohaselt vastu võetud rakendusaktiga, et taastuvkütuseid ja ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid käsitlevad artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumid ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid on täidetud. Selleks kohustavad nad ettevõtjaid kasutama massibilansisüsteemi, mis:“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis VKS § 2³; EnKS § 32³ lg 10 p 1.</p>
---	-----------	--	--	---

<p>b) lõige 2 asendatakse järgmisega: „2. Saadetise töötlemisel kohandatakse teavet saadetise säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise näitajate kohta ning seotakse see toodanguga kooskõlas järgmiste normidega: a) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on ainult üks toode, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvkütusest või ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmiseks, kohandatakse saadetise suurust ning sellega seotud säästlikkuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise näitajaid, kohaldades ümberarvestustegurit, mis näitab sellise tootmise töödeldud toote massi ja töötlemisprotsessi sisendina kasutatud tooraine massi suhet; b) kui toorainesaadetise töötlemise tulemuseks on mitu toodet, mis on ette nähtud biokütuste, vedelate biokütuste või biomasskütuste, muust kui bioloogilise päritoluga taastuvkütusest või ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmiseks, kohaldatakse iga toote suhtes eraldi ümberarvestustegurit ning kasutatakse eraldi massibilanssi.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32³ lg 10¹ ja VKS § 2³</p>
<p>c) lõike 3 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega: „Liikmesriigid võtavad meetmed, tagamaks et ettevõtjad esitavad usaldusväärse teabe artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis EnKS § 32³ lg 10 p 2 ja lg 13; EnKS § 32³ lg 12</p>

<p>vähendamise kriteeriumidele vastavuse kohta ning teevad selle teabe koostamiseks kasutatud andmed taotluse korral asjaomasele liikmesriigile kättesaadavaks.</p> <p>Liikmesriigid kohustavad ettevõtjaid tagama esitatava teabe asjakohasele standardile vastava sõltumatu auditeerimise ja esitama tõendid auditi tegemise kohta. Selleks et järgida artikli 29 lõike 3 punkte a, b ja d, artikli 29 lõike 4 punkti a, artikli 29 lõiget 5, artikli 29 lõike 6 punkti a ja lõike 7 punkti a, võib metsa biomassi esimese kogumispunktini kasutada esimese või teise poole auditit. Auditit käigus kontrollitakse, kas ettevõtjate kasutatavad süsteemid on täpsed, usaldusväärsed ja pettusekindlad, sealjuures peab kontrollima, et materjale ei ole tahtlikult muudetud ega ära visatud, nii et saadeti või selle osa muutuks jäätmeteks või jäägiks. Auditit käigus hinnatakse ka proovivõtu sagedust ja metoodikat ning andmete usaldusväärsust.</p> <p>Käesolevas lõikes sätestatud kohustusi kohaldatakse sõltumata sellest, kas taastuvkütused ja ringlussevõetud süsinikupõhised kütused on toodetud liidus või on liitu imporditud. Biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste geograafilist päritolu ja lähteaineid käsitlev teave iga kütusetarnija puhul tehakse käitajate, tarnijate või asjaomaste pädevate asutuste veebisaitidel ajakohasel, kergesti ligipääsetaval ja kasutajasõbralikul viisil tarbijale kättesaadavaks ning seda ajakohastatakse igal aastal.“;</p>				
--	--	--	--	--

<p>d) lõike 4 esimene lõik asendatakse järgmisega: „Komisjon võib otsustada, et vabatahtlikud riiklikud või rahvusvahelised kavad, millega kehtestatakse taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste tootmise standardid, võimaldavad saada täpseid andmeid kasvuhoonegaaside heite vähendamise kohta artikli 29 lõike 10 ning artikli 29a lõigete 1 ja 2 kohaldamise eesmärgil, tõendada vastavust artikli 27 lõikele 3 ja artikli 31a lõikele 5 või tõendada, et biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste saadetised vastavad artikli 29 lõigetes 2–7 sätestatud kestlikkuskriteeriumidele. Artikli 29 lõigetes 6 ja 7 sätestatud kriteeriumidele vastavuse tõendamisel võivad ettevõtjad esitada nõutavad tõendid vahetult hankimisala tasandil. Komisjon võib artikli 29 lõike 3 esimese lõigu punkti c alapunkti ii kohaldamise eesmärgil tunnustada alasid, kus kaitstakse haruldasi, ohustatud või väljasuremisohus ökosüsteeme või liike, mida on tunnustatud rahvusvaheliste lepingutega või mis on kantud valitsustevaheliste organisatsioonide või Rahvusvahelise Looduskaitseliidu koostatud nimekirjadesse.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Komisjoni haldusala</p>
--	-----------	--	--	----------------------------

<p>d) lõige 6 asendatakse järgmisega: „6. Liikmesriigid võivad koostada riikliku kava, mille raames kontrollitakse artikli 29a lõike 3 alusel välja töötatud meetodika kohaselt vastavust artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele liikmesriigi pädevate asutustega seotud kogu järelevalveahela ulatuses. Kõnealust kava võib kasutada ka selleks, et kontrollida liidu andmebaasis oleva ettevõtjate lisatud teabe täpsust ja täielikkust ning tõendada vastavust artikli 27 lõikele 3, samuti selliste biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste sertifitseerimiseks, mille puhul maakasutuse kaudse muutuse risk on väike. Liikmesriik võib teavitada riiklikust kavast komisjoni. Komisjon hindab riiklikku kava eelisjärjekorras, et hõlbustada kõnealuste kavade kahe- ja mitmepoolset vastastikust tunnustamist. Komisjon võib rakendusaktidega teha otsuse selle kohta, kas talle teada antud riiklik kava vastab käesolevas direktiivis sätestatud tingimustele. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.</p> <p>Kui komisjon otsustab, et riiklik kava vastab käesolevas direktiivis sätestatud tingimustele, ei tohi teiste komisjoni poolt kooskõlas käesoleva artikliga tunnustatud kavade raames keelduda asjaomase</p>	<p>Valikuline</p>			<p>Ei kohaldata.</p>
---	-------------------	--	--	----------------------

<p>liikmesriigi riikliku kava vastastikusest tunnustamisest seoses nendele kriteeriumidele vastavuse kontrollimisega, millega seoses komisjon on asjaomast kava tunnustanud.</p> <p>Elektri-, soojus- ja jahutusenergiat tootvate käitiste jaoks, mille summaarne nimisoojusvõimsus on 7,5–20 MW, võivad liikmesriigid kehtestada lihtsustatud riikliku kontrollikava, et tagada artikli 29 lõigetes 2–7 ja lõikes 10 sätestatud kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmine. Samade käitiste jaoks kehtestatakse lõikes 8 sätestatud rakendusaktidega ühetaolised tingimused lihtsustatud vabatahtliku kontrollikava koostamiseks, et tagada artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 sätestatud kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide täitmine.“;</p>				
<p>f) lõike 9 esimene lõik asendatakse järgmisega: „Kui ettevõtja esitab tõendid või andmed, mis on saadud vastavalt kavale, mille kohta on tehtud lõike 4 või lõike 6 kohane otsus, ei nõua liikmesriik temalt täiendavaid tõendeid vastavuse kohta nendele kavaga hõlmatud elementidele, millega seoses komisjon on seda kava tunnustanud.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba hõlmatud Eesti õigussüsteemis. EnkS § 32³ lg 11; Kliimaministri määruse nr 35 § 1 lg 4.</p>

<p>f) lõige 10 asendatakse järgmisega: „Liikmesriigi taotlusel, mis võib põhineda ettevõtja taotlusel, kontrollib komisjon kõikide kättesaadavate tõendite põhjal, kas artikli 29 lõigetes 2–7 ja 10 ning artikli 29a lõigetes 1 ja 2 sätestatud kestlikkuskriteeriumid ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumid, mis on seotud taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste allikaga, on täidetud.</p> <p>Komisjon teeb kuue kuu jooksul alates kõnealuse taotluse saamisest rakendusaktidega otsuse selle kohta, kas liikmesriik võib:</p> <p>a) võtta asjaomasest allikast toodetud taastuvkütuseid ja ringlussevõetud süsinikupõhiseid kütuseid arvesse artikli 29 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud kriteeriumide täitmiseks või</p> <p>b) kohustada erandina lõikest 9 taastuvkütuste ja ringlussevõetud süsinikupõhiste kütuste allika tarnijat esitama täiendavaid tõendeid kõnealustele kestlikkuskriteeriumidele ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumidele vastavuse ning kõnealuste kasvuhoonegaaside heite vähendamise miinimumlävendite järgimise kohta.</p> <p>Käesoleva lõike teises lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 34 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Komisjoni haldusala.</p>
<p>Artikkel 33</p>				

<p>a) lõiget 3 muudetakse järgmiselt: i) esimene lõik asendatakse järgmisega: „Kui see on kohane, esitab komisjon 31. detsembriks 2027 seadusandliku ettepaneku taastuvatest energiaallikatest toodetud energia edendamise õigusraamistiku kohta 2030. aasta järgseks perioodiks.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Komisjoni haldusala</p>
<p>b) lisatakse järgmine lõik: „Esimeses lõigus osutatud seadusandliku ettepaneku koostamisel võtab komisjon asjakohasel juhul arvesse järgmist: a) määruse (EÜ) nr 401/2009* artikli 10a alusel loodud kliimamuutusi käsitleva Euroopa teadusnõukogu nõuanded; b) määruse (EL) 2021/1119** artikli 4 lõikes 4 sätestatud liidu kavandatav indikatiivne kasvuhoonegaaside eelarve; c) lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, mille liikmesriigid esitavad 30. juuniks 2024 vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikele 2; d) kogemus, mis on saadud käesoleva direktiivi rakendamisel, sealhulgas selle kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide järgimisel; ning e) tehnoloogia areng taastuvatest energiaallikatest toodetud energia valdkonnas.</p>	<p>Ei</p>			<p>Komisjoni haldusala</p>

b) lisatakse järgmine lõige: „3a. Komisjon hindab artikli 29 lõigetes 7a ja 7b sätestatud kohustuste kohaldamist ning nende mõju biokütuste, vedelate biokütuste ja biomasskütuste kestlikkuse tagamisele.“	Ei			Komisjoni haldusala
Artikkel 35				
a) lõige 2 asendatakse järgmisega: „Artikli 8 lõike 3 teises lõigus, artikli 26 lõike 2 neljandas ja viiendas lõigus, artikli 27 lõikes 3, artikli 27 lõikes 4, artikli 27 lõike 6 neljandas lõigus, artikli 28 lõikes 5, artikli 28 lõike 6 teises lõigus, artikli 29a lõikes 3 lõigus, artikli 31 lõike 5 teises lõigus ja artikli 31 a lõike 2 teises lõigus osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates ... [käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.“;	Ei			Komisjoni haldusala

<p>b) lõige 4 asendatakse järgmisega: „Euroopa Parlament või nõukogu võib artikli 7 lõike 3 viiendas lõigus, artikli 8 lõike 3 teises lõigus, artikli 26 lõike 2 neljandas ja viiendas lõigus, artikli 27 lõikes 3, artikli 27 lõikes 4, artikli 27 lõike 6 neljandas lõigus, artikli 28 lõikes 5, artikli 28 lõike 6 teises lõigus, artikli 29a lõikes 3, artikli 31 lõikes 5 ja artikli 31a lõike 2 teises lõigus osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Komisjoni haldusala</p>
---	-----------	--	--	----------------------------

<p>c) lõige 7 asendatakse järgmisega: „Artikli 7 lõike 3 viienda lõigu, artikli 8 lõike 3 teise lõigu, artikli 26 lõike 2 neljanda ja viienda lõigu, artikli 27 lõike 3, artikli 27 lõike 4, artikli 27 lõike 6 neljanda lõigu, artikli 28 lõike 5, artikli 28 lõike 6 teise lõigu, artikli 29a lõike 3, artikli 31 lõike 5 või artikli 31a lõike 2 teise lõigu alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Komisjoni haldusala</p>
<p>Määruse (EL) 2018/1999 muutmise</p>				

<p>a) punkt 11 asendatakse järgmisega: „11) „liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgid“ – määruse (EL) 2021/1119 artikli 4 lõikes 1 osutatud kogu liitu hõlmav siduv 2030. aasta eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet, direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduv 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärk, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) .../...+ artikli 4 lõikes 1 osutatud liidu tasandi eesmärk suurendada 2030. aastaks energiatõhusust ja 2030. aastaks seatud eesmärk suurendada elektrivõrkude omavahelist ühendatust 15 %ni ning järgnevad selles valdkonnas 2030. aastaks seatud eesmärgid, milles Euroopa Ülemkogu või Euroopa Parlament ja nõukogu on kokku leppinud;“</p>	<p>Ei</p>			<p>Otsekohalduv</p>
<p>b) punkti 20 alapunkt b asendatakse järgmisega: „b) seoses komisjoni soovitusetega, mis põhinevad artikli 29 lõike 1 punkti b kohasel taastuvatest energiaallikatest toodetud energia valdkonna hindamisel – liikmesriigi varajane panus direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärgi täitmise, mõõdetuna liikmesriigi riiklike taastuvenergia võrdlustasemetega suhtes;“.</p>	<p>Ei</p>			<p>Otsekohalduv</p>

<p>2) Artikli 4 punkti a alapunkt 2 asendatakse järgmisega: „2) seoses taastuvenergiaga: seoses direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuvenergiaeesmärgiga panus selle eesmärgi saavutamisse, väljendatuna taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluna asjaomase liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030, samuti selle panuse soovituslik trajektoor alates 2021. aastast. Aastaks 2022 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 18 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel. Aastaks 2025 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 43 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel. Aastaks 2027 peab soovituslik trajektoor jõudma võrdlustasemeni, mis on vähemalt 65 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust liikmesriigi 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi ja 2030. aasta eesmärgi saavutamisse antava panuse vahel.</p> <p>Aastaks 2030 peab soovituslik trajektoor jõudma vähemalt</p>	<p>Ei</p>			<p>Otsekohalduv</p>
--	-----------	--	--	---------------------

<p>liikmesriigi kavandatud panuseni. Kui liikmesriik eeldab, et ta ületab oma 2020. aasta siduva riikliku eesmärgi, võib tema panuse soovituslik trajektoor alata prognoosi kohaselt saavutatavalt tasemelt. Liikmesriikide panuste soovituslikud trajektoorigid peavad üheskoos võimaldama saavutada liidu 2022., 2025. ja 2027. aasta võrdlustasemed ning direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuenergiaeesmärgi. Käesoleva määruse kohasest liidu eesmärgi saavutamisse antavast panusest ja selle soovituslikust trajektoorigist eraldi on liikmesriigil õigus seada oma riiklikus poliitikas ambitsioonikamad eesmärgid;“.</p>				
<p>3) Artikli 5 lõige 2 asendatakse järgmisega: „2. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et nende panused kokku võimaldavad jõuda vähemalt tasemeni, mis vastab direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduvale 2030. aastaks seatud taastuenergiaeesmärgile.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Otsekohalduv</p>

<p>4) Artikli 29 lõige 2 asendatakse järgmisega: „2. Taastuenergia valdkonnas hindab komisjon lõikes 1 osutatud hindamise raames edusamme, mis on tehtud seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga liidu summaarses energia lõpptarbimises, lähtudes soovituslikust liidu trajektooriga, mis algab 2020. aastal tasemelt 20 %, jõuab võrdlustasemeni, mille puhul on 2022. aastaks saavutatud vähemalt 18 %, 2025. aastaks vähemalt 43 % ja 2027. aastaks vähemalt 65 % taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu summaarsest kasvust ehk erinevusest liidu 2020. aasta taastuenergiaeesmärgi ja liidu 2030. aasta taastuenergiaeesmärgi vahel, ning kütündib 2030. aastaks direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu siduva 2030. aastaks seatud taastuenergiaeesmärgini.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Otsekohalduv</p>
<p>Direktiivi 98/70/EÜ muutmine</p>				

<p>1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega: „Artikkel 1 Kohaldamisala Tervise ja keskkonnaga seotud põhjustel kehtestatakse käesoleva direktiiviga maanteesõidukite ja väljaspool teid kasutatavate liikurmasinate (sealhulgas mujal kui merel olevate siseveelaevade), põllu- ja metsamajanduslike traktorite ning mujal kui merel olevate väikelaevade otto- ja diiselmootorites kasutatavate kütuste tehnilised spetsifikatsioonid ning sealjuures võetakse arvesse nimetatud mootorite tehnilisi nõudeid.“</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis AÕKS § 120 lõige 2 punkt 1</p>
<p>2) Artiklist 2 muudetakse järgmiselt: b) asendatakse punktid 8 ja 9 järgmisega: „8. „tarnija“ – kütusetarnija, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001* artikli 2 esimese lõigu punktis 38; 9. „biokütused“ – biokütused, nagu on määratletud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 2 esimese lõigu punktis 33;</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba hõlmatud Eesti õigussüsteemis AÕKS § 123¹ lg 5 definitsoon AÕKS § 120 lg 3</p>
<p>3) Artiklit 4 muudetakse järgmiselt: a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega: „Liikmesriigid kohustavad tarnijaid tagama sellise diislikütuse turustamise, milles rasvhapete metüülestrite (FAME) sisaldus on kuni 7 %.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis KeM määrus nr 73 lisa 2 ja lisa 13</p>

<p>b) lõige 2 asendatakse järgmisega: „2. Liikmesriigid tagavad, et väävli suurim lubatud sisaldus gaasiõlis, mis on ette nähtud kasutamiseks väljaspool teid kasutatavates liikurmasinates (sealhulgas siseveelaevades), põllu- ja metsamajanduslikes traktorites ning väikelaevades, on 10 mg/kg. Liikmesriigid tagavad, et muid vedelkütuseid kui kõnealust gaasiõli võib kasutada siseveelaevades ja väikelaevades üksnes juhul, kui asjaomase vedelkütuse väävlisisaldus ei ole suurem kui kõnealuse gaasiõli suurim lubatud väävlisisaldus.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis KeM määrus nr 73 § 5 lg-d 1,2,3</p>
<p>4) Artiklid 7a–7e jäetakse välja.</p>	<p>Jah</p>			<p>AÕKS § 123¹ lg 1, § 123³ lg-d 3–5</p>
<p>5) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt: a) lõike 1 punktid g, h, i ja k jäetakse välja; b) lõige 2 jäetakse välja.</p>	<p>Ei</p>			<p>Pole vajalik, sest Eesti õigussüsteemis pole neid punkte kajastatud.</p>

6) I, II, IV ja V lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi I lisale.	Ei			Juba sisaldub Eesti õigussüsteemis KeM määrus nr 73 lisad 1,2,11
LISAD				
1) I lisa tabeli viimane rida jäetakse välja.	Ei			Komisjoni haldusala.
LISA IA				
2) Lisatakse järgmine lisa: „IA LISA TAASTUVENERGIA OSAKAAL LIIKMESRIIKIDE KÜTTE- JA JAHUTUSSEKTORI SUMMAARSES ENERGIA LÕPPTARBIMISES AASTATEL 2020–2030	Ei			Ei pea kohaldama, kuna Eesti puhul kehtib: "kui tema taastuvenergia osakaal kütte- ja jahutussektoris ületab 60 %, võib lugeda, et sellise osakaalu puhul on iga-aastane keskmine suurenemine täidetud".
LISA III				
3) III lisa asendatakse järgmisega: „III LISA KÜTUSTE ENERGIASISALDUS	Ei			Ei puuduta, sest viidatud otse. EnKS §32 ⁴ lg 7
LISA IV				
4) IV lisa muudetakse järgmiselt:				
a) pealkiri asendatakse järgmisega: „TAASTUVENERGIASEADMET E PAIGALDAJATE JA PROJEKTEERIJATE KOOLITAMINE JA SERTIFITSEERIMINE“;	Ei			Komisjoni haldusala.

<p>b) sissejuhatav lause ning punktid 1, 2 ja 3 asendatakse järgmisega: „Artikli 18 lõikes 3 osutatud sertifitseerimiskavad või samaväärsed kvalifitseerimiskavad ja koolitusprogrammid põhinevad järgmistel kriteeriumidel. 1. Sertifitseerimismenetlus või samaväärne kvalifitseerimismenetlus on läbipaistev ning liikmesriik või tema määratud haldusasutus on selle selgelt kindlaks määranud.</p>	<p>Jah</p>			
<p>1a. Sertifitseerimisasutuste välja antavad sertifikaadid peavad olema selgelt kindlaks määratud ning sertifitseerimist taotlevatel töötajatel ja spetsialistidel peab olema lihtne neid kindlaks teha.</p>	<p>Jah</p>			
<p>1b. Sertifitseerimismenetlus võimaldab paigaldajatel saada vajalikke teoreetilisi ja praktilisi teadmisi ning tagab oskused, mida on vaja töökindlalt toimivate kvaliteetsete seadmete paigaldamiseks.</p>				
<p>2. Biomassi kasutavate, soojuspumba-, pinnalähedase geotermilise energia, fotoelektrilise päikeseenergia ja päikese soojusenergia süsteemide, sealhulgas energiasalvestite ja laadimispunktide paigaldajad saavad sertifikaadi akrediteeritud koolitusprogrammi või koolitaja või samaväärse kvalifitseerimiskava kaudu.</p>	<p>Jah</p>			<p>Juba sisaldub meie õigusruumis. Biomassi kasutatavate tahkekütusel töötava kütteseadmete paigaldus on reguleeritud Tuleohutuse seadusega (Tuleohutuse seadus §9). Soojuspumba-, pinnalähedase geotermilise energia süsteemide paigaldaja kompetentsid sisalduvad Kütte- ja jahutussüsteemide lukksepa kutsestandardis, mille alusel viiakse läbi õpet 7 kutseõppeasutuses. Päikeseelektrisüsteemide paigaldaja kutsestandardi alusel viiakse läbi õpet Pärnumaa Kutsehariduskeskuses.</p>

<p>3. Koolitusprogrammi või koolitaja akrediteerib liikmesriik või tema määratud haldusasutus. Akrediteerimisasutus tagab, et koolitaja pakutav koolitusprogramm, sealhulgas täiendus- ja ümberõppeprogramm, on kaasav ja järjepidev ning et see on piirkondliku või üleriigilise ulatusega. Koolitajal on praktilise koolituse pakkumiseks asjakohased tehnilised vahendid, sealhulgas piisavad laboriseadmed või muud vahendid. Koolitaja pakub lisaks põhikoolitusele lühemaid koolitusmoodulitena korraldatavaid täienduskoolitusi, mis võimaldavad paigaldajatel ja projekteerijatel omandada uut teadmisi ning laiendada ja mitmekesistada oma oskusi eri liiki tehnoloogia ja nende kombinatsioonide alal. Koolitaja tagab koolituse kohandamise uute taastuenergiatehnoloogia lahendustega hoonete, tööstussektori ja põllumajanduse kontekstis. Koolitajad tunnustavad omandatud asjakohaseid oskusi. Koolitusprogrammid ja -moodulid kavandatakse nii, et need võimaldaksid elukestvat õpet taastuenergiaseadmete valdkonnas ning ühilduksid esmakordsete tööotsijate ja ümberõpet või uut töökohta otsivate täiskasvanute kutseõppega. Koolitusprogrammid kavandatakse nii, et need hõlbustaksid eri liiki tehnoloogia ja lahenduste alase kvalifikatsiooni omandamist ning aitaksid hoida ära kitsa spetsialiseerumise kindlale</p>	<p>Jah</p>			
---	------------	--	--	--

<p>kaubamärgile või tehnoloogiale. Koolitaja võib olla seadme või süsteemi tootja, instituut või ühendus.“;</p>				
<p>c) punkt 5 asendatakse järgmisega: „5. Koolitus lõpeb eksamiga, mille sooritamise korral antakse sertifikaat või kvalifikatsioon. Eksam hõlmab biokütusekatelde ja -ahjude, soojuspumpade, maasoojusenergia seadmete, fotoelektrilise päikeseenergia seadmete ja päikese soojusenergia seadmete, sealhulgas energiasalvestite või tarbimiskaja võimaldavate laadimispunktide eduka paigaldamise praktilist hindamist.“;</p>	<p>Jah</p>			<p>Vastavalt Kutseseadusele (Kutseseadus §22¹ lg 5) lõpeb kutseõpe kutseksamiga, millega kontrollitakse kutsestandardis omandatud kompetentside olemasolu. Kompetentsuse hindamise korraldavad konkursiga valitud kutse andjad.</p>

<p>d) punkti 6 alapunkti c muudetakse järgmiselt: i) sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega: „c) Soojuspumba paigaldaja koolituse teoreetiline osa peaks andma ülevaate olukorrast soojuspumpade turul ja hõlmama järgmist: erinevate piirkondade geotermilised energiaressursid ja maapõue temperatuurid, pinnase ja kivimite soojusjuhtivusomaduste kindlaksmääramine, geotermiliste energiaressursside kasutamist käsitlevad normid, soojuspumpade kasutamine hoonetes ja kõige sobivama soojuspumbasüsteemi valimine, teadmised nende süsteemide tehniliste nõuete, ohutuse, õhu filtreerimise, soojusallikaga ühendamise ja süsteemi skeemi kohta ning integreerimine energiasalvestuslahendustega, sealhulgas koos päikeseenergia paigaldistega. Koolitusel tuleks anda ka head teadmised soojuspumpade Euroopa standardite ning asjaomaste riigisiseste ja liidu õigusnormide kohta. Paigaldaja peaks olema võimeline tõendama järgmisi põhiteadmisi:“;</p>	<p>Jah</p>			
--	------------	--	--	--

ii) alapunkt iii asendatakse järgmisega: „iii) võime valida komponente ja määrata kindlaks nende mõõtmel tüüpilistes paigaldusega seotud olukordades, sealhulgas määrata kindlaks erinevate hoonete ning sooja vee tootmise küttekoormuse tüüpilised väärtused energiatarbimise põhjal ning soojuspumba võimsus sooja vee tootmise küttekoormuse, hoone soojusmassi ja kaitselahutatava voolutoite põhjal; võime määrata kindlaks energiasalvestuslahendused, sealhulgas puhverpaagi komponendi ja selle mahu põhjal ning teise küttesüsteemi integreerimise abil;	Jah			
iv) arusaamine teostatavus- ja projekteerimisuringutest;				
v) maasoojuspumpade puhul puurimise tundmine;“;				

<p>e) punkti 6 alapunkti d muudetakse järgmiselt: i) sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega: „d) Fotoelektrilise päikeseenergia ja päikese soojusenergia süsteemide paigaldajate koolituse teoreetiline osa peaks andma ülevaate olukorrast päikeseenergiatoodete turul ning kulude ja tasuvuse võrdlustest ning hõlmama järgmist: ökoloogilised aspektid, päikeseenergiastüsteemide komponendid, omadused ja mõõtmed, õige süsteemi valik ja selle komponentide mõõtmete kindlaksmääramine, küttevajaduse kindlaksmääramine, energiasalvestuslahenduste integreerimise võimalused, tuleohutus, seotud toetused ning fotoelektrilise päikeseenergia ja päikese soojusenergia seadmete projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Koolituse käigus tuleks anda ka head teadmised tehnoloogiat käsitlevate Euroopa standardite, selliste sertifikaatide nagu Solar Keymark ning asjaomaste riigisiseste ja liidu õigusnormide kohta. Paigaldaja peaks olema võimeline tõendama järgmisi põhiteadmisi:“;</p>				
--	--	--	--	--

<p>ii) alapunkt ii asendatakse järgmisega: „ii) võime teha kindlaks aktiivsetele ja passiivsetele süsteemidele omaseid süsteemilahendusi ja komponente, sealhulgas mehhaanilist ülesehitust, ning määrata kindlaks komponentide asukoht, süsteemi skeem ja konfiguratsioon ning võimalused integreerida energiasalvestuslahendusi, sealhulgas koos laadimispunktidega.“</p>				
Lisa VII				
<p>7) VII lisas asendatakse näitaja „Qusable“ määratluses viide artikli 7 lõikele 4 viitega artikli 7 lõikele 3.</p>	<p>Ei</p>			<p>Juba hõlmatud Eesti õigussüsteemi EnKS § 32² lg 9</p>
98/70/EÜ I, II, IV ja V lisa				
<p>1) I lisa muudetakse järgmiselt: a) joonealune märkus 1 asendatakse järgmisega: „(1) Kasutatakse standardis EN 228:2012+A1:2017 kindlaks määratud katsemetodeid. Liikmesriigid võivad vastu võtta EN 228:2012+A1:2017 asendusstandardis kindlaks määratud analüüsimeetodi, kui on võimalik tõendada, et sellega tagatakse vähemalt sama mõõtetäpsus ja kordustäpsus kui asendatava analüüsimeetodiga.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Pole vajalik, sest KeM määruse nr 73 lisa I on viide standardile endale, mitte selle viimasele versioonile</p>

<p>b) joonealune märkus 2 asendatakse järgmisega: „(2) Spetsifikatsioonis esitatud väärtused on tegelikud väärtused. Nende piirväärtuste kindlaksmääramisel on kasutatud dokumendi EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 „Petroleum and related products – Precision or measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test“ („Naftasaadused ja samaväärsed tooted. Mõõtemetodite ja tulemuste täpsus. 1. osa: Katsemeetoditega seoses olevate täpsusandmete piiritlemine“) kohaseid tingimusi ning miinimumväärtuse kindlaksmääramisel on arvesse võetud 2R suurust minimaalset erinevust nullist (R = korratavus). Konkreetsete mõõtmiste tulemusi tõlgendatakse standardis EN ISO 4259-2:2017/A1:2019 kirjeldatud kriteeriumide põhjal.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Pole vajalik, sest KeM määruse nr 73 lisas I on viide standardile endale, mitte selle viimasele versioonile</p>
<p>c) joonealune märkus 6 asendatakse järgmisega: „(6) Muud monoalkoholid ja eetrid, mille keemise lõpptemperatuur ei ole kõrgem standardis EN 228:2012 +A1:2017 kindlaks määratud keemise lõpptemperatuurist.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Pole vajalik, sest KeM määruse nr 73 lisas I on viide standardile endale, mitte selle viimasele versioonile</p>
<p>2) II lisa muudetakse järgmiselt: a) tabeli viimases reas „Rasvhappe metüülestrite sisaldus – EN 14078“ asendatakse viimase veeru „Piirväärtused“ alaveerus „Maksimaalne“ esitatud väärtus „7,0“ väärtusega „10,0“;</p>				<p>Pole vajalik, sest KeM määruse nr 73 lisas II on viide standardile endale, mitte selle viimasele versioonile</p>

<p>b) joonealune märkus 1 asendatakse järgmisega: „(1) Kasutatakse standardis EN 590:2013+A1:2017 kindlaks määratud katsemeetodeid. Liikmesriigid võivad vastu võtta EN 590:2013+A1:2017 asendusstandardis kindlaks määratud analüüsimeetodi, kui on võimalik tõendada, et sellega tagatakse vähemalt sama mõõtetäpsus ja kordustäpsus kui asendatava analüüsimeetodiga.“;</p>	<p>Ei</p>			<p>Pole vajalik, sest KeM määruse nr 73 lisa II on viide standardile endale, mitte selle viimasele versioonile</p>
<p>c) joonealune märkus 2 asendatakse järgmisega: „(2) Spetsifikatsioonis esitatud väärtused on tegelikud väärtused. Nende piirväärtuste kindlaksmääramisel on kasutatud dokumendi EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 „Petroleum and related products – Precision or measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test“ („Naftasaadused ja samaväärsed tooted. Mõõtemetodite ja tulemuste täpsus. 1. osa: Katsemeetoditega seoses olevate täpsusandmete piiritlemine“) kohaseid tingimusi ning miinimumväärtuse kindlaksmääramisel on arvesse võetud 2R suurust minimaalset erinevust nullist (R = korratavus). Konkreetsete mõõtmiste tulemusi tõlgendatakse standardis EN ISO 4259-2:2017/A1:2019 kirjeldatud kriteeriumide põhjal.“</p>	<p>Ei</p>			<p>Pole vajalik, sest KeM määruse nr 73 lisa XI on viide standardile endale, mitte selle viimasele versioonile</p>
<p>3) IV ja V lisa jäetakse välja.</p>	<p>Ei</p>			<p>KeM määrus nr 73 lisa V on kehtetud alates 25.06.2022</p>

NB! Vastavustabelist puuduvad artiklid 25, 26, 27, 29a, 31a, lisa v, lisa vi, lisa ix. Need saavad kajastatud transporti hõlmava eelnõu lisana.